

Velja po pošti:

za celo leto naprej . . . K 28—
za en mesec . . . K 2-20
za Nemčijo odelotno . . . K 29—
za ostalo inozemstvo . . . K 35—

V Ljubljani na doma:

za celo leto naprej . . . K 24—
za en mesec . . . K 2—
V opreži prejemam mesečno . . . 1-80

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . K 7—
za Nemčijo odelotno . . . K 9—
za ostalo inozemstvo . . . K 12—

SLOVENEK

Inserati:

Enostopna petstvarica (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

na enkrat . . . po 30 v
za dva in večkrat . . . 25,,
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.

Poslano:

Enostopna petstvarica po 60 v

Izhaja vsak dan izvenredno ne deluje in praznike ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vojni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; neferenčna pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijsko št. 24.737, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravištkega telefona št. 188.

Clam-Martinic in jugoslovansko vprašanje.

Clam-Martinic je govoril. Pre-senitil nas ni prav nič, ker od njega nič pričakovali nismo. Pisali smo že, da grof Clam-Martinic nima razuma za pravi interes Avstrije. Če je kdo še dvomil na tem, je sedaj na jasnem. Clam-Martinic v svojem govoru ni pokazal niti najmanjšega smisla za tisti del habsburškega cesarstva, v katerem žive Jugoslavi. Avstrija zanj očitno preneha v okolici Spielfelda. Par fraz, ktere nam je nudil, niso niti toliko vredne, kakor krompirjeve lupine.

Clam-Martinic si je ob prevzetju vlade programatično nadel nemško-radikalna očala, skozi ta očala gleda Avstrijo in po receptu te struje hoče Avstrijo vladati. V svoji mogočnosti je pa docela prezrl, da so časi popolnoma minuli, ko je bilo kaj takega še mogoče. Danes se dela svetovna zgodovina, in v tem času je treba drugače govoriti narodom, kot je včeraj mogočni fevdalec govoril nefevalnim narodom našega cesarstva. Grofa Clam-Martinica zdavna ne bo več, izumrl bo njegov rod, se celo Gotha-almanah bo izginil, skratka, po nazorih čistokrvnega človeškega plemena se bomo bližali sodnemu dnevu — a zdravokrvni Jugoslavi bomo še vedno tu na svojih domovih med Dravo in Jadranom.

Naravnost zagonetno je, kako more mož, ki ga je vladarjevo zaupanje postavilo na čelo vlade, na tak način prezirati jugoslovanski rod, ki je v tej vojski storil tisočkrat več za obrambo države in prestola kot vsi Clam-Martinici in podobni kavalirji v vseh stoletjih, odkar obstoji naša monarhija. Kdo je tako naiven, da misli, da zamore cesarju zvesti jugoslovanski rod še naprej tako živeti kakor pred vojsko? Potoki hrvatsko-slovenske krvi so namočili galiske in ruske planjave, Karpat, bosanske gozdove, srbske hribe in nižave, tirolske gorske velikane in globoke doline ter kršno zemljo ob italijanski meji. Koliko gorja je prenesel in prenaša dalje ves jugoslovanski rod v tej strašni dobi splošne morije, splošnega uničevanja in splošne trdote. In vse to naj bi ne imelo drugega uspeha, kot da bi patrijotični Jugoslavi naprej ostali razbiti in razcepljeni v razne dežele in povsodi gospodarijeni od tujih elementov — samo revnejši na moštvu, žrtvovanem za cesarja in domovino, revnejši na blagostanju — bogatejši le na vdovah in sirotah, bogatejši na žalosti in trpljenju! To je kratkoma nemogoče in kdor le količjak razumeva pravi interes

Avstrije in njenega vladarja, mora videti, da naše cesarstvo nima važnejšega in nujnejšega problema, kot je jugoslovanski. Ta problem se pa v interesu Avstrije ne da rešiti drugače nego v smislu deklaracije jugoslovanskih poslancev z dne 30. maja t. l. Jugoslovanski poslanci so izvršili patrijotičen čin v pravem smislu besede, ko so možko povedali, kaj da hočejo kot mandatarji svojega naroda. Izvršitev tega programa bi pomenjala najmočnejše ojačenje habsburškega cesarstva — kakor je obratno odprta jugoslovanska rana največja slabost Avstrije.

Svetovna zgodovina bo Jugoslovanom prav dala — Clam-Martinica pa niti omenjala ne bo. Njegovo ministrstvo je malenkostna epizoda v najožjem krogu notranje politike stare Avstrije. Na poti je pa nova Avstrija, ki ne bo prav nič podobna zastarelim nazorom grofa Clam-Martinica in njegovih nemškonacionalnih svetovalcev. Za jugoslovanski rod se bliža z velikimi koraki čas zedinjenja in svobodnega razvoja pod habsburškim žezlom. Clam-Martinic tega zgodovinskega toka ne bo ustavil in sploh nihče na svetu, ker se gre za tako naraven razvoj kakor oživljenje narave na pomlad. Preko Clam-Martinica gremo na dnevni red.

Hrvatska kriza.

V pregovoru s politiki raznih strank, razen ene, prevladuje mnenje, da bi se hrvatska kriza vsaj za sedaj najsrečnejše rešila, dokler traja vojska, ko bi se z banom baronom Skerlecom imenovali sekčni načelniki iz saborske večine. V krogih koalicije mislijo, da ni izključena možnost take rešitve hrvatske krize.

Baron Skerlec ostane še nadalje saborski poslanec. Hotel je odložiti mandat, pa ni hotela koalicija o tem niti slišati.

Dementira se vest, da bi imel postati hrvatski minister Geza pl. Josipović.

Designirani ogrski ministrski predsednik želi rešiti krizo v sporazumu s hrvatskim saborom. Grof Marko Pejačević je izjavil nekaterim poslancem, da želi grof Esterhazy, da saborska večina pri reševanju krize sodeluje tako in toliko, kolikor ji pripada kot saborski večini; torej da se spoštujejo in varjejo vse ustavne pravice in navade.

Starčevićeva stranka prava je odklonila vabilo grofa Morica Esterhazyja, da naj imenuje zaupnike, ki se bodo udeležili dogovorov glede Hrvatske. Dr. Ante Pavelić je v imenu Starčevićeve stranke prava izjavil grofu Marku Pejačeviću, da stranka ne smatra ogrskega ministrskega

predsednika kompetentnim, odločevati v zadevah kraljevine Hrvatske in Slavonije, zato odklanja povabilo.

Državni zbor.

Proračunska debata se vrši že po novem poslovniku. Po sporazumu, ki je bil sprejet na zborovanju načelnikov klubov, je bil določen za govornike v proračunski debati sledeč časovni ključ: Govorniki nemške nacionalne zveze govore 5 ur, Čehi 5 ur, Poljaki 4 ure, krščanski socialci 3½ ure, nemški demokrati 1 uro, nemški socialni demokrati 3 ure, Jugoslavi 3 ure, Italijani 1½ ure, Ukrajinci 2 uri. Tudi židovska poslanca Reitzes in Straucher bosta lahko govorila ½ ure.

Seje bodo trajale od 11 ure predpoldne do 6 ure zvečer.

Dalje bo ustanovljena posebna govorniška tribuna, ki bo obligatna za vse govornike.

Dalje bo v eni prihodnjih sej izvoljen 8 zbornični predsednik. Ta bo češki soc. demokratični poslanec Tusar.

Dunaj, 13. junija 1917.

Danes je govorilo k proračunu več poslancev. Proti jugoslovanskim zahtevam se je trudil celjski Markhel. A brezuspešno. Jugoslovanski poslanci ga še poslušali niso. Kar pa je zaslužil, dobi pravočasno odgovorjeno. Najznamenitejši je bil nastop načelnika poljskega kola posl. Lazzarskega. Naštevaj je poglavja za poglavji trpljenja poljskega naroda pod sedanjim režimom. Izjavil je, da ostanejo proti tej vladi Poljaki v najstrožji opoziciji, dokler se ne izpremeni celotni sistem in ne rešijo vse pritožbe poljskega naroda. Kakor zanesljivo izvem, je poljski klub z 10/10 večino odločno sklenil tako stališče proti vladi. Videti je, da bo Clamu v kratkem treba pobrati šila in kopita, ker večina, ki je ustvarila poslovnik, njemu ne bo dajala vsakdanjega kruha.

Dunaj, 13. junija. (K. u.) Poslanska zbornica je nadaljevala danes sejo ob 11. uri 15 minut dopoldne. Predsednik se spominja umrlega nemško-radikalnega poslanca dr. Tobischa, katerega je zadela na potu v zbornico srčna kap. Prvi govori v imenu nemških socialnih demokratov poslanec Seitz.

Prva stvarna beseda, s katero stopajo socialni demokrati pred zbornico velja miru. Daleč po deželi naj odmeva, vsi naši bratje in vsi drugi tostran in onstran strelnih jarkov naj jo slišijo. Ljudske množice v tej deželi so prepojene hrepenenja po miru. Zahtevamo od naše vlade, in to

je naša prva zahteva v parlamentu in delegacijah, naj se jasno in brez pridržkov izjavi, da bo vse storila, da napravi konec temu strašnem klanju in sicer to v posebni slovesni izjavi za mir brez aneksij in vojnih odškodnin. Zbujena iz spanja spoznavajo ljudstva svojo dolžnost in njihov klic velja mednarodnemu pravu, mirovnim razsodiščem in razoroženju. Znanilce tega bodočega dela so posvetovanja v Stokholmu. Toda socialni demokrati so zadnji, ki bi si delali kake iluzije o stokholmskih mirovnih konferencah. Mednarodna mirovna konferenca v Stokholmu ne more prinesiti narodom miru, ga ne more ustvariti, ne skleniti. To je stvar suverenih narodov ali oblastnikov, kakor je že urejena sestava posamezne države.

Govornik nemških krščanskih socialcev posl. Stöckler se ogreva za nemški razpravni jezik v parlamentu. Nemški občevalni jezik ni nikaka predprava Nemcev, ampak predpogoj za ohranitev države. (Odobranje pri krščanskih socialcih.) Dalje razpravlja govornik o raznih potrebah kmetijstva. Nastopa odločno proti različnim centralam, ki se nikakor niso obnesle. Govornik se zavzema za pravičnejšo davčno obremenitev.

Posl. Zenker (dunajski nemški svobodomislec) biča ostro postopanje vlade med vojno. Sklicanje parlamenta ni nikak čin milosti, ampak ustavna pravica. Govornik napada gosposko zbornico, ki podkopuje ugled poslanske zbornice. Dub Stürgkha ni še pokopan. Dobil je drugo obliko in živi naprej v Clam-Martinicovi vladi. Najboljši dokaz za to je izjava ministrskega predsednika. Vsa politična uprava, cenzura, izjeme določbe in kršitve ustave pričajo o tem izrazitem Stürgkhovem režimu tudi pri sedanjih vladi. Vlada naglašuje svoje avstrijske inozemstvo se bo vprašalo, kak program pa je dosedaj vlada imela, če proglašala sedaj to svoje avstrijsko kot nov program! Sedanja vlada je brez vsake moči in orientacije. Naj dela s parlamentom — ali pa naj gre.

Nato govori proti Jugoslovanom, posebno proti Slovincem, posl. Marekhl. Govornik se obrača proti državnopravni izjavi in govoru dr. Korošca. Trdi, da so vse te izjave o »takozvanih« zatiranih narodih v zvezi s sovražno entento. Države sporazuma pravijo isto kot dr. Korošec, da morajo biti narodi svobodni. Posebno ljuto napada dr. Korošca zaradi njegove izjave, češ da smatra slovensko ljudstvo odgovorno za vsa politična preganjanja Slovencev med vojno nemško birokracijo. Marekhl razlaga, da prebivajo na Stajerskem v slovenskih pokrajinah tudi Nemci. In te Nemce hočejo izročiti Slovenci pogubi od stra-

LISTEK.

Zvezde.

Ali je na zvezdah kaj življenja?

O tem vprašanju je predaval v dunajski Uraniji učeni profesor dr. J. Plaßmann. Ljubitelji zvezd bi utegnili zanimati to predavanje; zato podajemo tu njegovo kratko vsebino.

Ce hočemo dobiti odgovor na to vprašanje, se moramo obrniti do ved, ki so v tem oziru — kakor pravimo — kompetentne. To so fizika in fizijologija, ki nam moreta povedati, pod katerimi pogoji je življenje na zvezdah mogoče; zvezdoznanstvo, ki nam pove, če se dajo na zvezdah zaslediti kaki sledovi življenja; slednjič sveta vera, ki nam mora pojasniti, če ni trditev o življenju na zvezdah v kakem nasprotju z božjim razodetjem.

Razen mesca, Merkurja, Venere, Martu, Jupitra, Saturna in Urana so vse druge zvezde, kar jih s prostim očesom vidimo na nebu, solnca, podobna našemu solncu. Z velikimi daljnogledi opazimo še nekaj takih zvezd, ki se sučejo okoli našega solnca, kakor Merkur in drugi prej imenovani planeti, vsi drugi milijoni zvezdic, ki jih kažejo daljnogledi, so pa sama soln-

ca ali zvezde stalnice, kakor jim navadno pravimo. Da je na njih izključeno vsako življenje takih bitij, kakršna so na zemlji, je jasno. Saj na teh zvezdah še vse vre, kakor stopljeno železo v plavžu, ali so še v plinastem stanju. Ko bi na zemlji nastopila toplota 100 stopinj C, bi umrlo vse rastlinsko in živalsko življenje. Toplota na solnčni površini pa dosega 6000 stopinj, in nekatere zvezde stalnice imajo še mnogo višjo toploto.

Pa morda imajo tudi zvezde stalnice svoje planete, kakor jih ima naše solnce, in med temi planeti, ki se sučejo okoli zvezd stalnic, je morda mnogo takih, kakršna je naša zemlja? Nemogoče to ni, toda dokazati se ne da, da jih imajo. Ker torej o njihovem bivanju prav nič ne vemo, nam tudi o življenju na njih ne more biti nič znanega.

Sicer pa zvezde stalnice, kakor je doglala veda, večinoma niso same zase, ampak so navezane po dve, tri in še več ena na drugo tako, da se ena suče okoli druge, cela skupina pa okoli ene točke. Pa te skupine sestoje iz samih takimenovanih stalnic ali solnc, o katerih smo rekli, da je življenje na njih nemogoče. Nekaj stalnic je pač takih, da se okoli njih sučejo zvezde brez lastne svetlobe ali pa s tako majhno svetlobo, da so tudi za največje daljnogledne nevidne. Tako ima na primer zvezda Algol v Perzejevem ozvezdju temno zvez-

do, ki se suče okoli nje in nam je od časa do časa prekrije precejšen del (Algolovi mrki). Te temne zvezde imajo skoro gotovo zelo visoko temperaturo pa tako majhno gostoto, da ni na njih nič trdnih tal, na katerih bi se moglo razviti življenje.

Zvezd repatic g. predavatelj ne omenja. Te sestoje večinoma iz plinov, samo v sredi imajo trdno jedro. Plini niso taki, kakršno je naše ozračje, in trdno jedro obstoji iz več kosov. Lastne gorkote in svetlobe nimajo, v daljnem svetovnem prostoru vlada na njih tema in tak mraz, da onemogočuje življenje.

Ostanejo nam samo še planeti, ki krožijo okoli našega solnca, in mesec. Eden izmed planetov je poln vsakovrstnega življenja: to je naša zemlja. Kaj pa drugi planeti in mesec?

Za življenje sta potrebni luč in gorkota. Imajo ju vsi planeti in mesec. Res je, da je v tem oziru razlika zelo velika: Merkur prejema od solnca svetlobe in gorkote šest do sedemkrat več kakor zemlja, Saturn devetkrat in Neptun devetsto-krat manj kakor zemlja, toda skušnja kaže, da se življenje ohrani tudi v neznatni svetlobi in gorkoti in da ga tudi precej močna luč in toplota ne pokončata. Saj najdemo na primer življenje blizu zemeljskih tečajev, kjer vlada mraz in večmesečna noč, in isto življenje se vzdržuje tudi ob ekvatoriu, kjer je veliko svetlobe in ob-

čutna vročina. Veliki planeti Jupiter, Saturn, Uran in Neptun imajo tudi še toliko lastne gorkote, da bi življenje na njih lahko pogrešalo solnčno gorkoto. Na mescu pač že temperatura izključuje vsako življenje. Na njem traja, če izvenzamo pokrajino ob tečajih, dan nad 14 dni in noč ravno tako dolgo. Podnevi doseže toplota 200 stopinj in morda še več, ponoči pa minus 200 in še manj. Na Merkurju utegne biti toplota tudi taka, da je življenje ne prenese.

Z ozirom na svetlobo in gorkoto bi bilo torej življenje na planetih našega solnca mogoče. Dr. Plaßmann v svojem predavanju tukaj tudi mesca in Merkurja ni izvzel, pa mislimo, da ta dva delata izjemo.

Zelo važno življenjsko vprašanje je težnost. Na zemlji ima vsako telo določeno težo. Čim več tehta celi planet, če bi ga mogli pretehtati, tem več težo imajo telesa na njegovi površini. Kar tehta na zemlji 1 kg, bi tehtalo na mescu samo 1/6 kg, na Martu 0.38 kg, na Merkurju 0.39 kg, na Jupitru 2.48 kg. Na Veneri in Saturnu se teža teles ne razlikuje veliko od tiste, ki jo imajo na zemlji, in o Uranu in Neptunu velja isto. Na malih planetih, katerih so doslej zasledili nad 800, je teža teles še veliko manjša kakor na mescu, ker so veliko manjši kakor mesec.

Iz tega sledi, da bi glede na težnost samo na Veneri in na Saturnu, pa na Uranu

ni srbskih in hrvatskih uradnikov. Zato se nemški vojaki niso bojevali, ampak oni so se bojevali za zaokroženo nemško narodno celoto. Nemci se bojujejo za prestol in domovino, za enotnost države in za nemško ljudstvo. Proti zahtevam Jugoslovancev bodo odločno povsod nastopili. Nato govori v imenu čeških socialnih demokratov posl. dr. Šmeral. Povdarja, da velja prva njegova beseda miru, miru, miru! Govornik in tovariši bodo storili vse, da pripravijo vlado do tega, da sklene mir. Četrta zimska vojna pomeni blaznost in zločin. Vojna je strateško in moralno končana. Govornik se zavzema za parlamentarni kabinet in za močan parlament, ki bo imel svoje pravice.

Vlada nima moči, da bi rešila narodnostni problem. Avstrija se mora spremeniti v zvezno državo svobodnih narodov. (Odobranje.)

K besedi se oglasi načelnik »Poljskega kluba« dr. Lazarski. Ko omenja junastvo poljskih legij, Poljaki in drugi Slovani zivahno ploskajo. Govornik razpravlja o znanih krakovskih sklepih »Poljskega kluba«. Naglašja: Kljub želji po samostojnosti Poljske so Poljaki zvesti državljani, udani dinastiji. Tudi v bodoče bodo stali Poljaki na avstrijskem stališču in zaupali v Avstrijo.

Govornik govori o položaju v Galiciji. Če bi prišli gospodje v Galicijo, bi videli tu deželo obupanih in solz. Ko so stali Rusi pred Krakovom, je bilo vse v redu. Po gorliškem predoru pa se je pričelo odstavljati zanesljivo poljske uradnike in jih nadomeščati z jezikovno nezmožnimi častniki in drugimi uradniki, ki ne razumejo ne duha ne jezika ljudstva. Krakov je dobil zopet trdnjavskega komisarja, kljub temu, da je pohvalil cesar upravnemu zmožnosti dosedanjega krakovskega župana.

Dr. Lazarski izjavi, da nima »Poljsko kolo« nobenega zaupanja v vlado in je tudi ne bo podpiralo, dokler popolnoma ne izpremeni svojega protipoljskega stališča. (Odobranje pri Poljaki.) Za proračunski provizorij pa bodo Poljaki kljub temu glasovali.

Govorita še o gospodarskih vprašanjih nemški agrarec Damm in krščanski sociallec Höher.

Konec seje tik pred šesto uro. Prihodnja seja jutri ob 11. uri predpoldne.

Predlogi in interpelacije Jugoslovanskega kluba v seji državnega zbora.

Posl. dr. Janković predlaga zakon glede omejevanja in zatiranja tuberkuloze in spolnih bolezni. Zanimiva je v Jankovićevem zakonskem načrtu določba, naj se kaznuje vsak, kateri vedno prenese spolno bolezen na drugega in ga s tem težko telesno poškoduje.

Posl. Spinčić vpraša ministrskega predsednika, zakaj se od 40 po deželni upravni komisiji v Istri predlaganih šol ni nobena oživila. Isti poslanec interpelira ministrskega predsednika radi ponemčevanja srednjega šolstva na Primorskem. Zakaj se hrvaška nižja realna gimnazija v Opatici oživila.

Posl. Spinčić je osvetlil nečuvstvo ponemčevalno delo primorskega namestnika barona Fries-Skeneta, ki je uvedel v istrske šole nemščino kot obvezni predmet že v II. razredu in ustanovil vse polno nemških šol. Interpelacija navaja naslednja kričeča dejstva: V Pulju je bilo po zadnjem ljudskem štetju med 37.600 prebivalci 8500 Hrvatov in Slovencev ter 3700 Nemcev. Po dolgoletnem trudu so bili lani Hrvati končno dosegli, da je istrska de-

želna upravna komisija sklenila, ustanoviti v Pulju deško in deklško štirirazrednico. Ta sklep se pa ni izvršil, ker je puljsko pristaniško poveljstvo dne 10. septembra 1916 izdalo ukaz, da se smejo v Pulju ustanovljati samo nemške šole, kar da je priporočljivo tudi za okolico. Namesto hrvaških šol so ustanovili nato v Pulju, kjer so bile že štiri nemške ljudske in meščanske šole, še nemški otroški vrtec, 8. januarja 1917 je bila razprava za ustanovitev pete nemške ljudske šole, a sedaj imajo v načrtu še eno t. j. šesto nemško ljudsko šolo; torej šest ljudskih šol za 3700 Nemcev, za 8500 Hrvatov in Slovencev pa nobene. — Dalje: V Kanfanaru živi pet Nemcev in za teh pet Nemcev je bila ustanovljena javna ljudska šola; dejstvo, da zakoniti predpogoji za ustanovitev šole niso bili izpolnjeni, je c. kr. namestnik Fries-Skene velikodušno spregledal. V to šolo so navadili 42 otrok, za katere so nastavili 3 c. kr. učitelje, ki so tudi ves čas poučevali (eden izmed njih je bil radi »neobčnosti« celo oproščen vojaške službe), docim se mora zadovoljiti hrvaška šola v Kanfanaru, na kateri je 216 otrok, s samo dvema učiteljema. — V Rovinju je neki Zohil zahteval nemško šolo za štiri otroke in šola se je ustanovila! Tudi v Opatiji in Lovranu obstajao nemške šole za par nemških otrok. — Z odlokom dne 6. oktobra 1916 je izdal baron Fries-Skene kot predsednik c. kr. deželne šolskega sveta ukaz, da se mora na vseh večrazrednih šolah v Istri uvesti pouk v nemščini na deželne stroške, in sicer naj se začenja pouk že v drugem razredu. Oprošeni bi bili tega predmeta le tisti otroci, katerih starši to pismo no zahtevajo.

To so gola dejstva, ki povedo več nego najdaljši govor. Fries-Skene učinkuje v današnjem času kot anahronizem. Proč z njim!

Hrvatski poslanci na Dunaju.

Jugoslovanski klub državnega zbora na Dunaju sta obiskala zastopnika hrvaškega ljudstva iz kraljevine narodna zastopnika Stranke prava Cezar Akačić in Marko Došen. Udeležila sta se skupne seje kluba. Pretresal se je politični položaj in dogovorila so se skupna pota za bodoče parlamentarno delovanje.

Za združenje vseh Jugoslovancev.

»Grazier Tagblatt« poroča z Dunaja: Tu se vrše posvetovanja vseh jugoslovanskih poslancev, Hrvatov, Slovencev in Srbov. Prišli so tudi zastopniki Hrvatov iz kraljevine Hrvatske. Biti hočejo pripravljati za novi kurz grofa Esterhazyja. Če bi se razpisale nove volitve za hrvaški sabor, bi se po nazoru hrvaške stranke prava vršile pod geslom: Združenje vseh Jugoslovancev Avstrije in Ogrske.

Gosposka zbornica.

Dunaj, 12. junija. Gosposka zbornica je sestavila posebno adresno komisijo. Ustavna stranka in središče sta sklenila, naj odgovori gosposka zbornica v posebni adresi.

Dunaj, 13. junija. (Kor. ur.) V seji gosposke zbornice je podal ministrski predsednik grof Clam-Martinic podobno izjavo, kot v poslanski zbornici.

Ura! ključje naši zmagoslavni vojaki ob Soči. Teh klicev ne moremo preslišati.

Podpisujte 6. vojno posojilo!

Naše alpske čete odbijajo laški naval na Tirolskem.

Položaj ob Soči je postal za Italijane brezupen, kajti če bi imeli le še iskrico upanja, bi svoje napore tamkaj nadaljevali. Čudno je, da so po izjalovljeni soški bitki uvedli ofenzivo na tirolski fronti. Istočasna ofenziva tod in tam bi bila pač prej obečala uspeh. Ker se to ni zgodilo, moremo sklepati, da njihove moči za obe svrhi niso zadostovale in da so jih pustili skupaj, da bi mogli doseči glavni cilj: Trst. Sedaj, ko je ta fata morgana izginila, je nastopila neka gotova resignacija, ki se je morala zadovoljiti s skromnejšimi cilji. Kakor kdo, ki hoče kupiti palačo, pa vidi, da zadostuje njegova sredstva komaj za preprosto hišo. To prisiljeno znižanje italijanskih operacijskih ciljev je pri celi stvari najzanimivejše. Italijani nočejo priti s praznimi rokami domov in poizkušajo sedaj, da bi dobili nazaj gore, katere smo jim bili svoj čas iztrgali in če mogoče, pobasati tudi nekaj Valsganske doline. Tudi za Italijane je čas slab pomagaj. V strujah svetovne politike se morejo nenadoma pojaviti izpremembe in stiska in nezadovoljnost v lastni deželi je velika; kdo ve, kaj se zgodi jutri in če bo potem še čas. Vse to je utegnulo neodoljivo vplivati na odločitev italijanskega vojnega vodstva. Saj si moremo približno predstavljati, kako se je omogočila nova ofenziva. Od divizij, ki jih je imela Italija na razpolago, je utegnulo biti ob Soči polovica dognanih. Od teh razbitih čet so mnogi za boj sposobnejši deli ostali ob Soči, ostale pa so poslali na manj izpostavljene oddelke fronte. Z neporabljenim delom čet so pa mogli dopolniti in ojačiti 6. italijansko armado. Morda moremo to armado ceniti na 10 do 12 divizij, zlasti ako so morda zredčili nekatere dele fronte. Napadalno artiljerijo so istotako utegnili ojačiti z novimi topovi, morda se tudi na tirolski fronti pojavijo angleške in francoske baterije. Novi napad Italijanov nas ne straši. Na zgodovinskih tleh, kjer se sedaj vrše boji, so doživeli Italijani lani svoj najboljši poraz, na teh zgodovinskih tleh jih bodo naše hrabre čete vnovič porazile.

Italijani so 12. t. m. na tirolski bojni črti napadli šele zvečer, a naše planinske čete, ki so se v vročih bojih že tolikokrat obnesle, so jih odbile. Pri Soči so na nekaterih točkah v terek italijanski topovi močnejše grmeli. Če to močnejše streljanje naznanja nove napade Italijanov na gorški zemlji in na Krasu, se bo kmalu pokazalo. Znalno se bo tudi kmalu, če ni Cadorna napadel tirolske naše črte samo za to, da bi izvalil čete s soškega bojišča na tirolske gorske velikane.

O bojih Italijanov 12. t. m. pišejo drugi listi: Vse kaže, da je Cadorna napadel na tirolski bojni črti le zato, da je sploh ubogal Italijane, ki so pritiskali na Italijane, češ: nadaljujte ofenzivo. Cadorna si je mislil: Če že ne morem priti v Trst, poizkusim, kakšna je kaj pot v Trident, kamor vodi od točk zadnjih napadov ob Brente v Trident 35 km dolga pot, katero seveda zapirajo gorski mogotci. Monte Zebio meri 1777, Monte Forno 1912, Monte Chiesa 1691 in mejni grebeni Lessinskih alp južno Suganske doline se postavlja z vrhi do 2200 metrov. Take vrhe so naši junaki lani meseca maja in junija z naskoki osvojili. Cadornovi alpinci in bersaglieri svo-

jim mojstrom in učiteljem niso kos; to so pokazali uvodni boji.

Dunajski vojaški strokovnjaki so presojali položaj 13. t. m. takole:

Bitka na visoki planoti »Sedmi občin« je ponehala. Sovražnik izvaja le še delne napade, ki so jih odbili naši z velikimi izgubami za sovražnika. Čete in blago pošiljajo Italijani še vedno na soško bojišče, da nadomeste, kar so porabili in da ojačijo svoje stališče, ki se je zmajalo vsled našega zmagovitnega sunka pri Jamljah. Italijansko vojno vodstvo se boji, da bi se ponovili dogodki pri Jamljah. Italijanski sunek na Tirolskem se razvija vedno bolj kot podjetje, s katerim so namestili odvrniti pozornost od soškega bojišča, kjer posebno pri Gorici naši vedno živahnije nastopajo.

Zvedelo se je, da se je italijansko vojno vodstvo na skupnem vojnem posvetu sporazuma radi nedelavnosti ruske armade med soško bitko brdsko pritoževalo, češ da je nedelavnost Rusov povzročila neuspeh pri Jamljah. Rusko vojno vodstvo je pa nasproti italijanskim izgovorom prišlo, da zadnje čase niso poslali z vzhodne bojne črte nobenih čet ne Avstriji in ne Nemci.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 13. junija. Uradno:

Iz zadnjih sovražnih poročil je razvidno, da vsled neugodnega vremena, čez katero so se Italijani že tolikokrat pritoževali, tudi v zadnjih dneh Italijani svoje moči v sunku niso mogli mogočno razviti. Na visoki planoti Sedmi občin je zato prišel sovražnik šele potem, ko se je stemnilo; napadati je začel pri Zebio, po polnoči tudi Monte Forno in mejne višine. Naše planinske čete so odbile sovražnika; njegove izgube so bile posebno težke na severnem krilu naskakovalnih čet.

Načelnik generalnega štaba.

Italijanski zunanji minister ne zaupa v Cadornovo zmago.

Lugano, 12. junija. Iz Rima se zasebno javlja: V zadnjih sejah italijanskega ministrskega sveta so se prvič pečali z možnostjo, da mogoče Italija svojih vojnih smotrov ne bo dosegla na avstrijskih tleh. Z ozirom na svoj albanski nastop se je Sonnino upravičeval, da so zavezniki v mnogih slučajih zanemarjali koristi Italije. Zameriti zato tudi Italiji ne morejo, če postopoma samostojno. Sonnino je tudi naglašal, da bi bila Albanija Italiji dragocena odškodnina, če bi bile žrtve v boju za Trst in Trident prebolestne. Celotno Sonninovi prijatelji ga grajaajo zaradi njegovega albanskega pokreta, češ da je prelomil besedo sporazumu, ker gre po pogodbi Italiji samo srednja Albanija in Valona.

Italijani hvalijo junaštva naših čet.

Luigi Ambrosini je pisal v »Stampi«: Pri nas v Italiji tudi pred ofenzivo ni nihče podcenjeval moči in vrlin avstrijskega topništva. Znali smo, da so pripeljali Avstriji na Kras zelo veliko topov in jih skrbno in modro razvrstili. Sovražnik je s topovi večkrat grandiozno demonstriral. Zadnje dni smo odkrili 40 novih baterij, ki so prej molčale. Lahko smo si mislili, da se bodo tudi drugi oglasili, kadar bodo smatrali, da je prišel ugoden trenutek zanje. Znano nam je tudi bilo, da so Avstriji zbrali topove vseh vrst in da so se nahajali med njimi tudi največji na svetu. Ozemlje je zelo ugodno, da se izrabi za vojaška zbiranja pravokotna kraška terasa. Od morja do najvišjih vrhov so razvrstili Avstriji svoje najboljše topove. Varali se tudi ni-

in Neptunu mogla bivati taka bitja, kakršna so na zemlji, ker je vse v telesu umerjeno po težnosti. Na drugih planetih in na mescu bi morala telesa biti čisto drugačna.

Težnost je pa pomenljiva za življenje še v nekem drugem oziru. Za življenje je potreben zrak. V zraku je največ dušika, precej kisika in poleg drugih plinov tudi ogljenčeva kislina. Čim višje gremo od zemlje v zrak, tem manj je v njem kisika, najmanj visoko od zemlje se pa dviga ogljenčeva kislina, ker je med tremi imenovanimi plini najtežja. Ko bi na zemlji vsa telesa dobila tisto težo kakor je na mescu, bi zemlja ne imela več moči, držati nazaj ozračja: dušik in kisik bi se visoko vzdignila, zrak bi postal silno redek in bi se polagoma zgubil v svetovnem prostoru. Življenje na zemlji bi prenehalo. Zato ni na mescu ne zraka, ne življenja. Tudi voda ne more obstati tam, kjer nima zadosti teže. Saj prehaja v hlapo in ti zginjajo v svetovnem prostoru. Zato na mescu ni več vode. Dognali so, da je tudi na Martu ni več, in iz istega vzroka je tudi Merkur brez vode in zraka.

Kjer pa ni niti zraka niti vode, tudi hrane ni, ki bi vzdrževala življenje.

O Martu so dolgo časa trdili, da ima razumne prebivalce. Razni zvezdoznanci so videli na njem celo omrežje ravnih črt, ki so jih imeli za velikanske, umetno narajene prekope. Natančne fotografije so pa pokazale, da so bili ti prekopi le v do-

mišljiji tistih zvezdoznancev. Spektroskopična preiskava je tudi dognala, da ni vode na Martu. Pokrajine okoli obeh tečajev se sicer pozimi pobelijo, pa to ni sneg iz vode, ampak iz kake druge tvarine, morda iz ogljenčeve kisline, ki je tako težka, da jo Mars s svojo malo privlačno silo veže nase. Na Martu ni ljudi, ne živali, ne rastlin.

Ostanejo nam še Jupiter, Saturn, Uran, Neptun in Venera. Prvi štirje imajo zelo majhno gostoto. Medtem, ko je zemlja 5½ krat gostejša kakor voda, Saturn in Uran v gostoti še vode ne dosežeta, Jupiter in Neptun jo pa neznatno prekašata. Iz tega sklepamo, da nimajo trdnih tal in zato niso pripravi za življenje.

Edino Venera je sposobna, nositi tako življenje, kakršno je na zemlji. Ni veliko manjša od zemlje, ima zadosti privlačne moči, da si ohrani enako ozračje kakor je na zemlji in je gosta približno tako kakor zemlja, kar omogočuje trdna tla. Solnce sicer na Veneri dvakrat tako vroče pripeka kakor na zemlji, pa je ves planet obdan z gostimi oblaki, ki usrkavajo dober del solnčne luči in gorkote. Tudi vode je na njej najbrže toliko, kakor na zemlji.

Božjemu razodanju ne nasprotuje, če mislimo, da ne bivajo samo na zemlji človeku podobna bitja. Učeni bogoslovci so celo mnenja, da bi ne bilo nič protiverškega, če bi kdo trdil, da bi se mogel Bog tudi na drugih svetovih učlovečiti.

Sicer je pa Bogu mogoče ustvariti tudi bitja, o katerih človek na zemlji ne more

imeti nobenega pojma, bitja, ki niso navezana na zemeljske življenjske pogoje in morejo živeti tudi tam, kjer za zemeljska bitja ni življenja.

Spremembe na nebu v juniju 1917.

(Vzhodnoevropski ali poletni čas.)

Solnce se nahaja v začetku mesca ravno nad Bikovo glavo (Hijade), se pomika med Bikovima rogovoma proti vzhodu (na levo) in se obenem vzdiguje vedno višje, prestopi 21. v ozvezdje Dvojčkov in doseže 22. ob 2¼ zjutraj svojo najvišjo točko na nebu tik poleg najbolj zahodne še vidne zvezdice (4. reda) v Dvojčkih. Takrat je 23 stopinj 27 minut oddaljeno od nebnega ravnika in se začne poletje. Že 10. junija prestopi solnce 23. stopnjo nad ravnikom in ostane nad njo do 7. julija. Ta čas se premakne v višavo samo za 27 minut in ravno toliko nazaj. Zdi se, kakor bi bilo obstalo na nebu (solstitium). Ob severnem tečaju imajo v času solsticija daleč dol do 67 stopinj in zaradi refrakcije še vsaj za 1 stopinjo nižje dan brez noči. Na tečaju stoji solnce ves ta čas, če se ne oziramo na onih 27 minut, enako visoko; bolj proti jugu stoji opoldne najvišje, kakor pri nas, in o polnoči najnižje; v zemljepisni širini 66 stopinj doseže opoldne višino 47 stopinj nad obzorjem, opoldni se pa ravno dotika severnega obzorja. Čim bolj gremo proti jugu, tem nižje stoji solnce opoldni, tem dalj časa ostane pod obzorjem. V

Ljubljani vzhaja 21. ob 5. uri 10 minut in zahaja ob 8. uri 57 minut.

Venera je bila 26. aprila ravno za solncem. Od tega časa se pomika na levo od solnca in pušča solnce vedno dalje za seboj. V juniju je že tako daleč od solnca, da jo bomo videli kot Večernico po solčnem zahodu. Zahaja 1. junija ob pol 10. uri, 30. junija po 10. uri zvečer.

Merkur je bil 16. maja med zemljo in solncem, se pomika od takrat na desno od solnca in doseže v tej smeri dne 12. junija svojo največjo razdaljo od njega. Takrat vzhaja 1 uro pred solncem, pa stoji 7 stopinj nižje in ga je zaradi dolge zarje težko najti.

Mart se nahaja med Bikovo glavo in Gostosevci in je že toliko zaostal za solncem, da ga bo mesca junija mogoče že videti. Vzhaja 1. ob 4¼ zj., 30. ob 3½ zj. Sicer je še majhen, pa se lahko spozna po svoji rdeči barvi. 30. junija je prav blizu zvezde, ki se zaznamuje z grško črko tau, v Biku.

Jupiter ni daleč od Marta, pa se lažje najde, ker je sedaj najsvetlejša jutranja zvezda. Vzhaja 1. pred 4¼ zj., 30. pa že ob 2¼ zj.

Saturn je še vedno na meji med Dvojčki in Rakom, skoro v eni črti s Kastorjem in Poluksom, torej 3 svetle zvezde v skoro ravni črti. Zahaja 1. malo pred polnočjo, 30. pa že ob 10. uri zvečer.

smo, češ, da bi primanjkovalo sovražniku streliva; nasprotno: pri vseh napadih ga je imel več kakor preveč.

Po prvih urah napada, ki so bile seveda razburljive, smo videli, kako se je polagoma organizirala sovražna artiljerija, ki je sipala na naše čete točo krogelj iz strašnih zbirališč težkih topov. Dandanes se namreč z največjimi topovi ravnotako hitro strelja kakor z lahkiimi topovi. Spominjamo se obstreljevanja Vodice in Svete Gore; na stotine 30 $\frac{1}{2}$ cm granat je padalo nad dve uri na naše. Takemu ognju se na več kilometrov dolgi bojni črti ne more ustavljati več časa nobena armada. Vedno in vedno se mora zato vrniti na vojsko v strelskih jarkih. Vojaki se morajo brez-pogojno umakniti divjemu, uničevalnemu ognju sovražnega topništva v sistematično zgrajene stavbe.

Predočiti si moramo besnost boja, da moremo umevati, zakaj da se je ofenziva ustavila. Narod se mora poučiti o odporni sili, o junaštvu in o vztrajnosti avstrijske pehote. Mi Italijani preradi pesimistično presojamo sovražnikovo delo, kar je krivično. Resnica je, da pošilja Avstrija še vedno odlične vojake na bojišče. Nemci mogoče prekašajo Avstrijce s silo in z organizacijo svojega topništva, a trdno smo prepričani, da avstrijska pehota v nobenem oziru ne zaostaja za nemško. Ne verujemo, da se bore Angleži in Francozi s previdnejšim, zagrinenejšim in z bolj junaškim sovražnikom, kakor so tisti, ki stoje nasproti nam. Dejstvo je, da se Avstriji po triletni vojski še tako trdovratno in kljubovalno branijo, da se mora napadalna srčnost italijanskih vojakov še bolj pohvaliti. Dasi smo, posebno v duplinah, ujeli na tisoče sovražnikov, je pa tudi res, da pokriva na tisoče in tisoče mrličev točke, ki jih je hotel sovražnik braniti, katerih nam ni iztrgal enkrat, ne, desetkrat, ne, marveč tudi dvajsetkrat. Napačno bi bilo in delali bi krivico našim vojakom, če bi sovražnika podcenjevali.

Italijansko uradno poročilo.

13. junija. Na celi bojni črti se je streljalo kakor navadno, poizvedovalne čete so imele nekaj prask.

Iz knjige slovenskega junaštva.

(Iz desete soške bitke.)

Jožef Rogina iz Šmartna pri Slovenjem Gradcu je videl škofja stražno lino, kako se v gostih skupinah približujejo Italijani. Nemudoma je alarmiral svoj jarek, zgrabil zabojo ročnih granat, ga sam vlek, v osprej in takoj napadel sovražnika. 60 Lahov je imel pred seboj, od teh jih je z ročnimi granatami pobil 37, ostali so zbežali.

Kaj hočejo Italijani osvojiti.

Lugano, 14. junija. »Corriere« javlja iz Petrograda: Italijanski delegati Labriola, Raimondo in Cappa so se včeraj posvetovali z delavskim odborom. Izjavili so, da hočejo Italijani osvojiti Tridentinsko, Trst in Zader.

Italijanska cenzura cenzurira tudi Cadorna.

Berlin, 14. junija. »B. Z. am Mittag« javlja iz Lugana: Dalekosežna cenzorjeva roka je dosegla celo Cadorna. Zadnji odstavek njegovega vojnega poročila v ponedeljskih listih je črtala.

Ali se Italija z nami vojskuje na svojo pest?

Lugano, 14. junija. »Corriere« poroča: Senator Brandolin je vložil interpelacijo, s katero vprašuje, ali se Italija vojskuje le z Avstrijo ali z vsemi osrednjimi velesilami. ker nosijo zadnje svetinje, ki so jih razdelili članom »Rdečega križa« le napis »Guerra italo-austriaca«.

Kriza v Italiji.

Lugano, 12. junija. Milanski listi poročajo, da so zasedanje zbornice odgodili na 20. juni. Ministri se še niso zedinili, ker zahtevajo levičarji, naj se zunanje ministrstvo strogo nadzoruje. Nezadovoljnosti naroda bodo morebiti žrtvovali notranjega ministra Orlanda, a izključeno tudi ni, da odstopi zunanji minister Sonnino; če se to zgodi, bo odstopilo celo ministrstvo.

Preosnova Bosellijeve vlade.

Lugano, 13. junija. (Kor. ur.) Sodi se, da bo moral Boselli kmalu ministrstvo preosnovati.

Proti predpravicam italijanske krone.

Lugano, 14. junija. »Tribuna« javlja: Ministri Bissolatti, Bonomi in Comandini izkušajo izsiliti izvajanje demokratičnega načela, da zunanje zadeve niso več pravice krone, marveč da jih mora rešiti parlament.

Odstop grškega kralja.

Odkar je štirispornazum proglasil nad ubogo malo Grško izstradalno blokado, se je razun klicev na pomoč čulo le prav malo iz te dežele, ki je postala žrtev nasilne politike entente, predvsem Angleške, nasproti nevtralcem. Grško ljudstvo je prišlo v velike stiske. Poleg tega so pa še po angleških in francoskih listih vnovič sramo-

tili kralja in mu grozili in značilno je, da je nizozemski list »Het Nieuws van den Dag« takoj nato navedel kot dozdnevni vzrok te časopisne gonje sledeče: »Grška armada je južno od korintskega prekopa in tako kraljeva moč v Tesaliji ni posebno velika. Ententi se tedaj lahko posreči, da dobe zo-reče tesalsko žito mesto grškega prebivalstva Sarraillove čete. In to bi se lahko doseglo brez take nasilnosti, kot je odstav-ljenje kralja.

Napad na razoroženo Grško je sedaj izvršen: Janino v Epiru so zasedli Italija-ni, bivši francoski minister je kot »diploma-tični nadkomisar štirispornazuma« nasproti Grški došel v Solun in italijanski li-sti sami priznavajo, da je poskušal dobiti tesalsko žito za Sarraillovo armado, ki je ogrožena vsled podmorske vojske.

Pri tej nasilnosti pa ni ostalo: S pad-cem ruskega carja je tudi izginil vsak ozir na grškega kralja. Prisilili so ga, da se je odpovedal prestolu, pa ne na korist svoje-mu najstarejšemu l. 1890. rojenemu sinu, prestolonasledniku Juriju, marveč določiti je moral kot svojega naslednika svojega drugorojenega (l. 1893.) sina Aleksandra.

O dogodkih pri odstavitvi imamo do-slej na razpolago le poročila francoskih li-stov in nadaljna usoda kralja je še nego-tova — dejstvo je, da je zopet en kralj po-stal žrtev ententne nasilne politike.

Kako so kralja prisilili k odpovedi.

Atene, 12. junija. (K. u.) Agence Ha-vas: V ponedeljek dopoldne je nadkomisar entente, minister Jounart, imel razgovor z ministrskim predsednikom Zaimisom, v katerem je v imenu entente zahteval, da se kralj odpove prestolu in določi nasled-nika, ki pa ne sme biti sedanjí prestolona-slednik. Zaimis je odgovoril, da se more kralj odločiti še le zvečer, ko se bo sestal kronski svet, obstoječ iz bivših ministr-skih predsednikov.

Kljub hujskanja gotovih agitatorjev se mir po atenskih ulicah ni motil. Ko je Zai-mis izročil ministru Jounartu pismo o odpovedi kralja, je bivši kralj izrazil na-mero, da se bo podal na kako angleško la-djo, da se preko Italije pelje v Švico.

Rotterdam, 13. junija. »Times« poro-čajo iz Aten: Kralja Konstantina od petka niso več videli. V bližini Akropole se ne-prestano čuje grmenje topov.

Kralj Konstantin proti prelivanju krvi.

Ženeva, 13. junija. Kakor poročajo pa-riški listi iz Aten, je admiral Mavromicha-lis v noči na torek, ko bi se moral kralj odpovedati, v avdienci kralju priporočal, naj v svoje varstvo mobilizira rezerve in napove štirispornazumu vojsko. Kralj je pa odvrnil, da ne želi, da bi se radi njegove osebe prelila niti ena kapljica krvi. Mini-strski predsednik Zaimis je ponudil od-stop celega kabineta.

Princ Aleksander.

Berlin, 13. junija. Grški princ Aleksan-der, ki bo sedaj zasedel prestol, je 9. no-vembra 1909 vstopil v kadetnico v Gross-Lichtenfelde in je tam študiral do 6. okto-bra 1912. Ima torej popolnoma nemško vojaško izobrazbo.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Bojna skupina kraljeviča Rupreta Bavarskega.

Z močnimi ognjenimi valovi sta se borili topništvi v ovinku pri Ypernu in južno Douve. — Zahodno Warnetona je prišel opoldne angleški napad v našem uničevalnem ognju le na nekaterih mestih iz jarkov. Izpadajoči naskakovni valovi so se umaknili v naši osredotočeni obrambi pehote in topništva z izgubami za sovražnika. Zvečer se je ravno tako zrušil ponovljeni napad Angležev.

Zahodno od ceste Arras-Lens so zju-traj namerili besen učinkujoč ogenj na na-še postojanke. Močne angleške sile, ki so naskočile na severnem bregu potoka Sou-chez in vdrlje v naše järke, smo vrgli s krepkim protisunkom. V ljutem boju z ročnimi granatami, ki je sledil, so naše na-skakovalne čete vzvratne vpadalo me-sto, kjer se je bil še sovražnik držal.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

V posameznih odsekih bojne črte pri Aisne, v Champagni in ob Mozi od časa do časa živahno streljanje.

Bojna skupina vojvoda Alberta Virmemberžana.

Nič novega.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

NEMŠKI NAPAD NA LONDON.

Berlin, 13. junija zvečer. Veliki glavni stan:

Z bojišč se dozda o večjih bojih ni poročalo.

Naši letalci so metali danes bombe v trdnjavo London.

Angleško uradno poročilo.

11. junija popoldne. Naši in sovražni topovi so južno Yperna zelo streljali. Naše

čete so južno Messinesa zopet nekoliko napredovale.

Angleži o ofenzivi na Flanderskem.

Amsterdam, 12. junija. Vojaški sotrud-nik »Timesa« piše o zadnji angleški ofen-zivi: Če so Angleži le nameravali, da za-sedejo taktično ugodno točko z ozirom na mogočo nemško ofenzivo, se jim je to po-polnoma posrečilo. Če so pa nameravali prepoditi Nemce z morske obali, kar bi bili dosegli le, če bi bili prebili pri Wytschaete, se jim to ni posrečilo in so pridobili le zelo srednji taktični uspeh. Poročevalec »Timesa« v glavnem stanu javlja, da so za razstrelbo nemških posto-jank pri Messinesu porabili 600 ton raz-strelil v 20 podkopih in 10 angleških milj dolgi črti. Strašen prizor je bil podoben izbruhu ognjenikov. Zemlja se je daleč okolu tresla.

Angleške izgube v zadnjih šestih mesecih.

Rotterdam, 14. junija. Angleški listi javljajo, da so izgubili Angleži decembra 1916 953 častnikov in 39.711 mož, januarja 1917 943 častnikov in 32.489 mož, febru-aria 1216 častnikov in 16.277 mož, marca 1765 častnikov in 28.709 mož, aprila 4831 častnikov in 31.629 mož, majnika 5919 častnikov in 107.075 mož. Majnika je iz-gubila mornarica 177 častnikov in 2247 mož.

Angleži nameravajo premestiti vladu iz Londona drugam.

Rotterdam, 12. junija. (Kor. ur.) »Daily News« pišejo glede na velike nemške zrač-ne napade na Dover in Folkestone, da kaže premestiti vladu iz Londona kam drugam, ker se ne ve, kaj bo še lahko sle-dilo.

Angleški razlogi za hitro odločitev.

Berlin, 12. junija. Vojaški sotrudnik »Pall Mall Gazette« pravi, da se mora vojska hitro odločiti. Meročajni so za to sledeči razlogi: 1. Nemčija zdaj ne razpo-laga z rezervami, a v rokah ima Poljsko, Srbijo in Belgijo. Čim dlje bo trajala voj-ska, tem prej bo prebivalce teh dežel pri-silila ali pa pregovorila na službo z orož-jem in bo izkoristila gospodarske pripo-močke teh dežel. 2. Čim dlje bodo ostale te dežele pod nemškim vplivom, tem bolj se bodo po vojski nagibale k osred-njim velesilam. 3. Pomanjkanje živil v Nemčiji se bo po novi žetvi izboljšalo. 4. Negotovo je, če bodo uspehi podmorskih čolnov večji ali manjši. 5. Glede na strelivo zdaj prekašamo Nemčijo, a to se ravno vsled podmorskih čolnov lahko izpremeni. 6. Zdaj se nahaja iniciativa še v naših ro-kah. 7. Morala nemškega naroda in arma-de je trpela, a če jim damo časa, se bo zopet izboljšala. 8. Čim dlje bo trajala vojska, tem bolj bomo izčrpani posebno nasproti nevtralcem in tistim našim za-veznikom (Ameriko in Japonsko misli. O. u.), ki so manj trpeli. 9. Utujenost vojske in nemiri, ki se v marsikaterih deželah sporazuma zdaj opazujejo, se lahko po-množe in lahko škodujejo našim smotom. 10. Preobrat nam na škodo v za nas ne-ugodnih razmerah v do zdaj nevtralnih deželah ni izključen.

Nemiri v Dublinu.

London, 14. junija. Ponoči na 10. t. m. so zaprli v Dublinu Sinnfeinerja grofa Plu-netta, ki je govoril na prepovedanem shodu. Ob aretaciji so povzročili grofovi pristaši upor; enega policijskega nadzor-nika so ubili.

Na morju.

Nad 39.000 ton potopljenih.

Berlin, 12. junija. Uradno:

I. Pri zahodnem izhodu Angleškega kanala so naši podmorski čolni med drugim zopet uničili: Oboroženi angleški parnik »Clan Muray« s 6100 tonami pšenice. Tri častnike smo ujeli. Potopili so dalje neki večji oboroženi angleški parnik neznanega imena. Vsled drugih potopov je med dru-gim izgubljenih 9000 sodov mazilnega olja, 10.000 vreč voska namenjenega v Francijo in 1500 ton pšenice.

II. Naši podmorski čolni na Sredozem-skem morju so potopili zopet 7 angleških parnikov in 10 italijanskih jadrnic, ki ob-segajo skupno 33.370 ton.

Poškodovani nemški podmorski čoln.

Cadix, 12. junija. (Kor. ur.) »Agence Havas« javlja, da je našla neka španska torpedovka danes jutraj blizu Cadixa nemški podmorski čoln »U 52«, katerega stroji so bili poškodovani s topovskim stre-lom. Posadka šteje 20 mož. Čoln so pri-vlekli v Cadix.

Kje je ruska ofenziva?

Berlin, 13. junija. Veliki glavni stan: Na vzhodnem bojišču in na macedon-ski bojni črti nobenih večjih bojev.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Zadnji rok, ki ga je staval sporazum Rusiji.

Berlin, 14. junija. »Lokalanzeiger« javlja iz Stockholma: V Petrogradu se odloč-no trdi, da je sporazum zahteval od Rusije, da mora 14. t. m. nastopiti na bojišču, če tega ne stori, bodo nastale Rusiji resne težave. Kerenskij je predvsem potoval na bojišče, da oživi ofenzivnega duha, kar se mu pa ni posrečilo. Meščanski ruski listi pišejo, da na bojni črti pri Minsku nočejo cele skupine zasesti strelskih jarkov, le topničarji so pripravljeni na boj. Topničarji so razburjeni radi nastopa drugih čet. Iz-gredov je veliko. Aleksejev je naznanil, da bo izdelal povelje za splošno ofenzivo, a vojaki so se za to pritožili na delavski in vojaški svet. Socialistični ministri so na to v ministrskem svetu izjavili, da se Alekse-jev še ni prilagodil novim strujam in da kvari demokratiziranje armad. Gurko je odstopil, ker je del neke stotnije izjavil, da se ne bo pokoril povelju za ofenzivo. Ofenzivi še vedno nasprotujejo bolševiki, ki postajajo v delavskem svetu vedno vplivnejši.

Rusija ne bo pravočasno Angležom in Francozom pomagala.

Karlsruhe, 12. junija. »Secolo« poroča iz angleškega glavnega stana: Angleži in Francozi so preobnavljali svojo bojno črto, ker sodijo, da jim bodo prišli Rusi prepoz-no na pomoč.

Novi nabori na Ruskem.

Petrograd, 13. junija. (K. u.) Agentura: Vlada je odredila, da morajo 1. (14.) t. m. vsi možje, ki so bili doslej oproščeni, na nabor.

Rusija needina.

Ruski kmetje proti Kronstadtu.

Petrograd, 13. junija. (K. u.) Agentura: Kongres kmečkih zastopnikov iz cele Ru-sije se je v posebni seji posvetoval o do-godkih v Kronstadtu in s 1000 proti 4 gla-sovom sprejel sledeči sklep: Kmečki kongres sporoča kronstadtskemu prebi-valstvu, da bodo kmetje vsako pošiljatev živil v Kronstadt ustavili, če mesto takoj ne združi svojih revolucionarnih sil z onimi ruske demokracije in če ne pripo-zna začasne vlade. Istočasno se vlada po-ziva, da zahteva, da se brezpogojno vda-jo in da v nasprotnem slučaju z odločnimi sredstvi odstrani separatistična stremle-nja. Kongres je obljubil podporo vseh kmetov v boju zoper Kronstadt.

Kronstadt proti Petrogradu.

Berlin, 13. junija. »Deutsche Tages-zeitung« javlja iz Stockholma: »Novo Vreme« opisuje dogodke v Kronstadtu. Stranka bolševikov, ki vlada v Kron-stadtu, zahteva, naj se skliče tja konstituanta in prepelje car. Kronstadtska vlada bi rada zaprla vse pristaše vojske, dok-ler se ne bo sklenil mir, ter se more upravičiti le vojska proti kapitalizmu in proti veleposestvu. Sklenili so, da bodo poslali bojne ladje v Petrograd za podporo bolševikov proti meščanskim strankam.

Velikanski kmečki nemiri v Rusiji.

Stockholm, 12. junija. Iz Petrograda: Veliki kmečki nemiri začasno vlado zelo skrbje. Med kmeti in veleposestniki se bi-jejo prave bitke. Kmetje pustošijo velepo-sestva; požigajo gozde; žito na polju, ki dozoreva, teptajo in uničujejo. Veleposest-niki se branijo v svojih utrjenih poslopih. Med uporniki je na stotine pobeglih voja-kov.

Veleposlaniki sporazuma zagrozili, da za-puste Petrograd.

Stockholm, 14. junija. Zaradi vihar-nih demonstracij v minolem tednu proti An-gliji so zahtevali odposlanci angleškega, francoskega in italijanskega veleposlani-štva skupno od začasne vlade, naj bolje zavarujejo poslanštva, ker bodo sicer z vsem obojem Petrograd zapustili, če bo kak funkcionar insultiran ali napaden.

Burna seja delavskega sveta.

Budimpešta, 12. junija. »Az Est« javlja iz Stockholma: Zadnja seja delavskega sveta je bila zelo burna. Socialni demo-kratje so nastopili proti nameravani iz-praznitvi Petrograda. Ko so se posveto-vali o podporah svojem vojakom, je vdrla več sto žensk v dvorano, ki so zahtevale, naj se takoj sklene mir. Podporo so zvišali od 20 na 30 milijonov mesečno. Ko so raz-pravljali, če naj carja prepeljejo v Kron-stadt, jih je veliko kričalo: »Obesite ga!« »V Kronstadt z njim!« Čheidze je izjavil, da takim radikalnim ukrepom ne bo nik-dar pritrdil.

Častniški zbor v Rusiji proti revoluciji.

Amsterdam, 12. junija. (Kor. ur.) »All-gemeen Handelsblad« poroča: Več članov delavskega in vojaškega sveta je obiskalo razne odeke na bojišču. Višji častniki so jih zelo hladno sprejeli. Zapazili so, da pri-manjkuje živil in streliva. Celi štabi raznih bojnih skupin nasprotujejo revoluciji. Na demokratične častnike strogo pazijo. Veči-na višjih častnikov nastopa proti svobodi in neodvisnosti ruskega naroda.

100 ruskih generalov odstavljenih.

Ukrajinski urad v Kijevu poroča (preko Curiha objavlja berlinska »Deutsche Tageszeitung«): Nad 100 generalov so odstavili, ker so se udeleževali protirevolucijskega pokreta v Rusiji.

Železničarska stavka končana.

Petrograd, 13. junija. (Kor. ur.) Agencija: Stavka železničarjev v Petrogradu je končana. Vse organizacije železničarjev so se izrekle proti stavki z utemeljitvijo, da smatrajo tako gibanje v vojnem času kot zločin proti domovini in armadi.

Proti narodnim polkom v Rusiji.

Kodanj. Poljski listi v Rusiji poročajo, da se je delavski in vojaški svet izjavil proti sestavi narodnih čet, ker bi se z njimi v armado zanesel narodni spor. Vlada je nato prepovedala ustanavljati narodne polke.

Angleži proti Rusom.

Amsterdam, 12. junija. Najuglednejši angleški dnevniki pišejo vsak dan ostreje proti Rusiji. Ruska armada je razočarala nade, ki so jih stavili na njo. Rusija je v prvi vrsti kriva, da vojska toliko časa traja. Severna Amerika je zavzela mesto Rusije. Angleško severnoameriško pleme bo s svojo odločnostjo zmagovito končalo vojsko.

Tajne pogodbe Rusije s sporazumom.

Genf, 13. junija. Poučeni francoski krogi izjavljajo, da so tajne pogodbe v Petrogradu že splošno znane. Dva francoska poslanca sta prinesla prepise teh pogodb iz Rusije in jih predložila v zadnji tajni seji francoski zbornici.

Grški rezervisti in armada za grškega kralja.

Atene, 13. junija. (K. u.) Agence Havas: Kljub prizadevanju rezervistov, da bi povzročili nemire, se zdi, da odpoved kralja Konstantina v Atenah ni vzbudila nikakega resničnega gibanja. Tekom ponedeljkovega večera se je zbralo okrog palače približno 2000 rezervistov, da bi z lastnimi telesi napravili zid za kralja. Deputacija, katero je vodil fregatni kapitan Mavromichalis, se je podala v grad, da bi izrazila kralju vdanost vojske in ljudstva. Namesto vsakega odgovora je kralj opominjal le k miru. Častniki so izjavili, da je armada pripravljena ubogati, marveč da se bodo ponovili tisti nemiri, ki se širijo po celotni državi.

Poročila o miru.**Mirovni pokret v francoski armadi.**

Curih, 14. junija. Polkovnik Rousset v listu »Liberté« nujno svari vladu proti vedno večji mirovni propagandi med francoskimi vojniki na in za bojno črto kakor tudi doma. Posebno na velikih francoskih kolidorih se odločno propagira mir.

Anglija bo sledila — Rusiji.

Haag, 14. junija. Tednik »John Bull« objavlja članek, ki priznava, da je angleški narod zelo nezadovoljen. Politike opozarja, naj hitro odstranijo vzroke, ki povzročajo nezadovoljnost, ker bo sicer izpadlo v Angliji tako, kakor je na Ruskem. Izvaja: Nihče, ki je bil pred kratkim v Bowstreetu, ko so izpustili povzročitelje velike stavke, nihče, ki je čul, ko so množice prepevale revolucijske pesmi, ko je sodišče proglasilo svoj sklep, ne more dvomiti, da je to pojav, ki bo kmalu izginil, marveč da se bodo ponovili tisti nemiri, ki se širijo po celi deželi.

Proti nadaljevanju vojske.

Kodanj, 13. junija. Bolševiki v Kronstadtu so zahtevali od začasne vlade, da se mora vse, ki delajo za nadaljevanje vojske, med njimi tudi Kerenski, postaviti pred vojno sodišče. Vojna ladja »Aleksander II.« je priplula pred Petrograd. Če vlada ne ugoditi tej zahtevi se bo ladja poslužila svojega orožja.

Gorki proti Ribotu.

Berlin, 13. junija. »Lokalanzeiger« javlja iz Stockholma: Govor Ribota proti stockholmskemu mirovnemu posvetu rusko socialistično časopisje ostro obsoja. Gorki piše, da je Ribot govoril navadne puhlice; ruska vlada mora ugovarjati. Če se mir ne more skleniti z Ribotom, naj se pa sklene brez njega. Ribotov govor je zelo omajal stališče sporazumu prijazni Plehanovi skupini. »Dien« piše, da je Plehanov popolnoma izgubil popularnost. Ekstremno socialistično krilo so vojne izjave zahodnih velesil zelo okrepile.

Kongres v Versaillesu.

Genf, 14. junija. »Eclair« javlja: Francoska vlada namerava sklicati v Versailles senat in zbornico na skupen kongres, kar seveda vzbuja največjo senzacijo. Govori se, da bo odstopil Poincaré in da mu bo sledil Ribot.

Prekinjeno zanimivo vprašanje v angleški zbornici.

London, 12. jun. V poslaniški zbornici je vprašal Outhwaite: Ali je lordu Ce-

cilu znano, da se zastopniki delavskega sveta v Petrogradu pogajajo s sovražnikom in da so ti zastopniki... Poslanec je tu prekinil govornika (tako pravijo Angleži zborničnemu predsedniku), da ni mogel končati stavka, češ da to vprašanje ni stvarno.

Cecil deli svobodo Čehom in Slovkom.

Bern, 13. junija. (K. u.) V spodnji zbornici je na neko vprašanje odgovoril lord Cecil: Zavezniki nameravajo pomagati Čehom in Slovkom in drugim narodom do svobode, a o podrobnostih še niso sklepali.

Razlaga Wilsonove note.

»Evening Post« piše: Wilsonova nota Rusiji pomenja svobodno Poljsko, svobodno Arabijo, svobodno Armenijo. Usoda italijanske iredente in francoske v Alžaciji in Loreni bo odvisna od glasovanja prebivalstva. V Avstriji bo nota, kakor se upa, našla odmev. Nemčija bo pa vsaj izvedela, da je še zelo oddaljena od mirovnih pogojev sporazuma.

Wilson napoveduje velik govor o vojnih namelih.

Haag, 13. Iz Newyorka: Wilson bo jutri najbrž govoril obširno o vojnih smotih Združenih držav, da vzpodbudi navdušenost za vojsko v Združenih državah, ki peša.

Novačenje sporazuma v Ameriki.

Kodanj, 12. junija. (Kor. ur.) Lord Cecil je izjavil v poslaniški zbornici, da je sprejel ameriški kongres postavbo, ki dovoljuje sporazumu, da sme rekrutirati svoje podanike v Združenih državah.

Poljska.**Glava Poljske je nemško poveljstvo.**

Praški »Venkov« poroča pod tem naslovom po »Gazeti Wicczorni« iz Varšave: V zadnjih dneh sta bila rektorja poljskega vseučilišča in tehnike v avdienci pri generalu Beselerju. Sprejem je imel uradni značaj. General Beseler je izjavil, da glava in edina vlada v okupacijskem ozemlju je nemško poveljstvo ne pa kak »državni svet«. In nemško poveljstvo si nikakor ne dovoljuje, da bi mu vzel kdo vladu iz rok.

V svojem govoru je Beseler kategorično izjavil, da ni niti več misliti o popolnem realiziranju lanske proglasitve dveh cesarjev o ustanovitvi neodvisne poljske države.

Oblika Beselerove izjave je bila taka, da sta se obrnila oba rektorja z odločnim protestom do poljskega zastopnika pri nemški vladi grofa Hutten-Czapski.

Stroški za novo poljsko armado.

Krakov, 12. junija. »Gazeta Wicczorna« poroča iz Varšave, da bodo znašali stroški za prvih 15 polkov nove poljske armade 230 milijonov mark.

Razna poročila.**Avtonomija Albanije.**

Stockholm, 13. junija. Proglasitev avtonomije v Albaniji po Italijanih je v Petrogradu zelo presenetila. V ruskem zunanjem uradu, v francoskem in v angleškem veleposlaništvu niso niti slutili, kaj da je Italija nameravala. Ruski zunanji minister se je 5. in 6. junija posvetoval s francoskim in angleškim veleposlanikom, kakšno stališče naj zavzamejo Anglija, Francija in Rusija glede na samolaški nastop Italije.

Odkrito vohunstvo v Švici.

Berlin. »Berliner Tageblatt« javlja iz Curiha: Bernska policija je prišla več vohunstva osumljenih oseb, ki so se shajale v neki vili. Gre za obsežno vohunsko organizacijo, ki so jo razpredli iz Berna v Curih, Schaffhausen in Lausanne. Poizkušali so med drugim uničiti živino in razstreljevati tvornice. Poleg vojaškega vohunstva so izvajali tudi vohunstvo glede na švicarsko trgovino.

Združene države Kitajski.

London, 12. junija. (K. u.) Reuter javlja: Ameriške Združene države so poslale zaveznikom in Kitajski noto, v kateri obžalujejo notranji spor na Kitajskem in opozarjajo na potrebo narodne sloge.

Tokio, 12. junija. (K. u.) Ameriška nota Kitajski je razgrela v Tokiu časopisje in javno mnenje. Zmerni, dobro poučeni politiki sodijo, da bo nota nasprotstva med posameznimi skupinami poostрила; morebiti bo tuje elemente na Kitajskem razburila in dosegla nasprotni učinek, kakršnega je nameravala. Manj zmerni Japonci so pa vsled note ogorčeni, ker sodijo, da se vmešava Amerika v notranje zadeve Kitajske.

Ogrska ministrska kriza.

Budimpešta, 13. junija. Grof Esterhazy je danes nadaljeval svoja pogajanja z voditelji strank. Kakor se čuje, so današnja dopoldanska pogajanja potekla tako ugodno, da bo grof Esterhazy še tekom 48 ur mogel cesarju predložiti celotno listo ka-

bineta. Grof Esterhazy sam pa je izjavil, da bo mogoče že v 24 urah končal sestavo kabineta.

Budimpešta, 13. junija. »Magyar Ország«, ki stoji zelo blizu novemu ministrskemu predsedniku grofu Esterhazyju, izjavlja, da bo ministrski predsednik pri jutrajšnji avdienci že predložil cesarju novo listo. Grof Esterhazy si bo pridržal notranje zadeve, grof Albert Apponyi bo naučni minister. Portfelj ministra na najvišjem dvoru prevzame grof Jurij Batthyany, pozneje grof Aladar Zichy, medtem ko bo Batthyany prometni minister. Trgovinski minister bo grof Bela Serenyi, justični minister dr. Gratz, ki bo pozneje stopil na čelo ministrstva za prehodno gospodarstvo. Honvedni minister ostane fml. pl. Szurmay in kot hrvaški minister bo začasno posloval grof Esterhazy.

Budimpešta, 13. junija. (Kor. ur.) V današnji seji akcijskega komiteja bloka za volivno preosnovo so sklenili podpirati vladu grofa Esterhazyja pri delu za temeljito, pošteno in na široki podlagi slonečo preosnovo volivne pravice. Ko je komite zvedel, da je Esterhazy pozval člana bloka grofa Teodorja Batthyanya in Viljema Vaszonyja, naj vstopita v njegov kabinet, ni dal za to samo svojega dovoljenja, marveč je izjavil, da je dolžnost obeh imenovanih politikov, da v korist volivne pravice sprejmeta ponudbo.

Dnevne novice.

+ Protest duhovščine dekanije ljubljanske okolice zoper skrunjenje Najsvetejšega po židovskih časopisih v vednost preč. knezoškofijstva se glasi takole: »Dne 13. t. m. v Ljubljani polnoštevilno zbrana duhovščina pri pastoralni konferenci dekanije ljubljanske okolice najodločneje zavrača ostudne napade nekaterih židovskih časopisov na Najsvetejšega n. pr. kakor se poroča v dnevniku »Slovenec« št. 130 z dne 9. junija t. l. po »Reichspost« št. 244 z dne 29. maja 1917, kjer so najgorji in najbolj neosnovani napadi na najsvetejši zakonament, povzeti iz židovskih listov, proseč verno ljudstvo, da bi se ne dalo begati po enakih izbruhih nevernikov v svojih verskih čutilih. Prečastno vrhovno duhovsko oblast pa najpionirneje prosijo, da na pristojnem mestu izposlovati rači varstvo zoper jednake izbruhe predrzne fantazije, če bi se pri nas kedaj ponovili, kakršnih tudi svoj čas ni malo bilo, če prav morda ne jednako robatih.« Sklenjeno soglasno.

+ VI. vojno posojilo — ljudska dolžnost. Vsakdanja izdaja našega generalštabnega poročila ve v zadnjih dneh veliko lepega povedati o slavnih činih naše armade. Zmage pri Jamljah so celokupno prebivalstvo Avstrije in Ogrske navdale z občudovanjem ter zaupanje v moč in silo naših armad še višje povzdignile. Veliko se je že govorilo in pisalo o tem, da je finančna podpora odločilna za bojno sposobnost naše armade. S VI. vojnim posojilom hočemo sposobnost naše armade za zmagu še nadalje okrepiti. Podaljšanje roka do 22. junija naj povsodi in v vseh krogih obilo izkoristijo, kajti ako vsa znamenja ne varajo, stojimo pred skorajšnjim mirom. Zadnja poročila iz dežel entente se ne glase več tako bojevitno kakor pred štirinajstimi dnevi. Posamezniki in korporacije, ki se doslej še niso udeležili VI. vojne posojila, imajo priliko da store to vsaj sedaj. Vojno hočemo zaključiti s prebitkom, zato moramo napeti vse sile, da dosežemo ta cilj. Porabimo čas in podpisujemo VI. vojno posojilo.

Podpolkovnik Ludovik Kuralt umrl.

Na Telovo je g. Ludovik Kuralt, podpolkovnik c. in kr. pešpolka št. 22, naš rojak, po kratki in mučni bolezni v mostarski bolnici mirno v Gospodu zaspal. Vsak, ki je tega častnika poznal, njegov odkrit in kremenit značaj, je prepričan, da je domovina, katero je toliko goreče ljubil, izgubila v njem ne samo izvrstnega in neustrašnega branitelja-vojaka, ampak tudi odličnega, dobrohotnega in blagega člana svoje družbe. Rajni se je junaško udeleževal trdih in napornih bojev za carja in dom po Srbiji, Bosni, ob Soči ter tudi na tirolskih snežnih velikanih. Kjer je nevarnost bila največja, tja ga je gnalo njegovo junaško srce, da čuva rodno grudo pred grabežljivimi in naše zemlje lačnimi sovragi. Vse napore in težkoče je mirno in samozavestno kot vzor-vojak prenašal, trdno prepričan, da nobena žrtev, ki jo prinašamo domovini na oltar, ni prevelika in pretežka. To trdno prepričanje mu ni pustilo nikakega obzira do njegovega zdravstvenega stanja, katero je vsled naporov počelo pešati, a ni miroval, dokler ga ni kruta usoda z neusmiljeno roko pahnila na bolniško postelj. Sedaj počiva junak, katerega prsa so dicila visoka odlikovanja, daleč od svoje rodne Kranjske, katere ponosnega sina se je vedno priznaval, v hladni zemlji ob temnozeleni Neretvi, katere žuboreči valovi mu s svojim šumljanjem ne bodo motili počitka. Naj v miru počiva junak!

— Odlikovanja. Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči je dobil nadporočnik 28. polj. top. p. Ivan Juvanc. — Ponovno Najvišje pohvalno priznanje z meči sta dobila major 17. pp. Karel Jünger in nadporočnik 17. pp. Oswald Fuchs. — Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste je dobil častniški sluga 4. trd. top. p. Jagodnik Ivan. — Vdrugeč so dobili bronasto hrabrostno svetinjo: predmojstra 36. p. top. p. Ivancič Stanislav in Majhen Josip, tit. četovodja 28. težkega polj. top. p. Mlakar Albin in predmojster 4. trd. top. p. Flajnik Ivan. — Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: poddes. 97. pp. Kogej Fr., enol. prost. tit. četovodja 85. pp. Stare Iv., tit. predmojster 4. trd. top. p. Lesjak Ivan, topničarja 28. polj. top. p. Kumhala Ivan in Lampret Josip. — Z bojišča se poroča: V zadnjem času so bili odlikovani sledeči Slovenci: Z železnim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostno svetinjo Josip Zadnik, računski podčastnik iz Ribnice, in Al. Butkovič, podkovski mojster iz Leskovca pri Krškem. — S Karlovim križcem so bili odlikovani Karol Novak, Motnik pri Kamniku, Franc Bevč, Zlatopolje pri Lukovici, in Franc Žagar, Iškavas pri Ljubljani. — Na soški fronti je bil pri havb. polku št. 28 odlikovan ognjčar Mirko Skrem s srebrno svetinjo II. razreda. Odlikovani je doma z Gorenjskega.

Svarilo. V poslednjem času se venomer dogajajo nesreče, nastale na ta način, da se kdo igra z vojaškim nabojem ali z razstrelilno pripravo. Tudi naš list je za beležil že celo vrsto takih nesreč, med drugimi tudi eno s smrtnim izidom, ter dostavljal resne opomine, naj se nikdo ne dotika stvari, ki so namenjene vojaštvu in ki se v njih skriva smrt ali pa vsaj težka telesna poškodba. Toda zdí se, da je mladež in odrasle premosti zli duh neukrotljive tvegavosti, tako da nič ne marajo za dobro mišljena in utemeljena svarila, ampak se igrajo z naboji i. sl., kakor da se ni še nikoli zgodila nobena nesreča, samo da zadoste svoji, rekli bi, epidemiški nastopajoči strasti. Da se vendarle prepreči ponosenje na lastni krivdi, je vojaštvo naprosilo šolsko oblast, naj odredi, da se bo mladina po šolah o opasnosti igranja z naboji, zažgalnimi in razstrelilnimi pripravami ter z isticimi primerno poučila, z vso resnobo in odločnostjo posvarila, naj nikar od nikogar in pod nobenim pogojem ne sprejme ne v dar, ne v zameno in ne v nakup nobene stvari, ki služi vojaštvu v boju s sovražniki, ter da se ji bo zaukazalo, da mora, karkoli bi vojaškega našla, pustiti nedotaknjeno in da jo veže dolžnost, da o svoji najdbi nemudoma obvesti najbližnjo vojaško ali civilno stražo odnosno najbližji vojaški ali politični urad. Kakor mladina v šoli, tako naj bodo tem potom vsi odrasli, zlasti pa starši, v gorenjem smislu kar najodločneje posvarjeni. Kdor bi kaj vojaškega našel, naj pusti najdenino nedotaknjeno, kjer je, in naj o najdbi obvesti policane vojaške ali civilne organe; od nikogar, pa naj bo ta ali oni, naj nihče ne sprejme ničesar, kar tvori sestavni del vojnega orožja; starši pa naj svoji deci dosti odločno zabijajo, da se bo ravnala po zgoraj očitanih navodilih.

— Iz Spodnje Idrije. Dne 10. t. m. smo pokopali tukajšnjega trgovca Luka Brusa. Zbolel je nevarno pozimi, toda na pomlad je toliko okreval, da se je v majniku sleherni dan udeležil jutranje majniške pobožnosti, ob koncu se ga je pa lotila zopet stara bolezen, a vendar je zadnji dan še hotel biti v cerkvi pri sklepu šmarnic, da si so mu branili. Takoj nato je legel in ni več vstal. Bil je naš zvesti somišljenik ves čas obstoja član tukajšnjega katol. izobraževalnega društva, član prostov. gasilnega društva in veterancev. Naj ga sprejme majniška kraljica, kateri je zvesto služil do zadnjega, v nebeške višave.

O sprejemu enoletnih prostovoljcev (vojnih prostovoljcev z znakom enoletnega prostovoljstva) je objavila »Wiener Zeitung« z dne 6. t. m.

— V Ameriki umrl rojaki. Umrla je v Franklinu Kansas soproga Franceta Ceja, rojena Ravninar, doma iz Vač pri Litiji, stara 30 let. — Umrl je v South Chikago France Špan iz Duropolja na Štajerskem. — Vlak je povozil v Ameriki v Venoni Jožefa Pišmana, starega 22 let. — V Seboygamu Wis je umrl Janez Bizjak, doma iz Nove Gore, župniša Škocijan. — V Pittsburghu je umrla Karolina Bočič, stara 50 let.

— Iz ruskega ujetništva so se vrnili 30. maja sledeči invalidi: lovec 7. lov. bat. Franc Mestek, inf. 97. pp. Ivan Modic, desetnik 27. strel. p. Josip Dermelj, pešec 7. pp. Ivan Pogon.

— Ujeti so praporščaki 97. pp. Franc Sedej iz Idrije, Karel Valentinužzi iz Gorice in Ivan Zannini iz Trsta.

— Radi ogledu zasledujejo trgovskega pomočnika Adolfa Kristla, doma iz mariborske okolice.

— Vojna razstava v dunajskem Pratu je sedaj na novo urejena. Nov spored imajo tudi veleznanimi mornariški prizori, pri katerih igra godba vojne mornarice iz Pulja.

— **Štrajkati** so pričeli delavci in delavke v tobačni tovarni na Reki. Zahtevajo zvišanje plač.

— **Smrtna kosa.** Umrli je v Celovcu krojaški mojster Anton Janša. — Umrli je na ranah dobljenih na italijanskem bojišču nadporočnik J. Zwenkl iz Pesnice. — Umrli je v Gradcu ravnatelj akcijske družbe Greinitz ces. svetnik Gustav Suschnig, star 60 let. — V Lazah je umrl splošnoznani »ljudski zdravnik« čuvaj južne železnice v pokoju Anton Skofič. — V Dortmundu je umrl c. kr. konzularni oficijal Franc Klette. — V Gradcu je naglo umrl 16 let stari gimnazijec Rudolf Hočevar. — V Gradcu je umrl črnovojnik 47. pešpolka Franc Kotnik.

Na notico v »Slov.« št. 125 2. junija »Iz ital. ujetništva« so se oglasili nam sporoča vojni kurat Škerjanec od naših znanih črnovojnikov, da naj se »ujetnika« Valentin Vižin iz Kromberga in Fr. Faganel iz Šempasa ne baha-ta s svojim zdravjem na Laškem, ker jih doma vsled dezertacije čaka vrh okoli vrata, premoženje zaplenjeno, družine pahne v nesrečo. Smo s svojim zdravjem v gorah veliko srečnejši.

— **Obsojen morilec svoje matere.** Na-domestni rezervist z znaki enoletnega prostovoljstva Ludovik Wohinc, ki je 7. junija zvečer v Gradcu svojo mater, 60letno Ano Wohinc napadel in s kladivom potolkel na tla, nakar je mati vsled strahu in razburjenja umrla za otrpnenjem srca, je bil od prekega sode dne 12. t. m. obsojen na smrt na vešalih. Vojaški poveljnik v Gradcu je milostnim potom izpremenil smrtno obsodbo v 12letno težko ječo.

— **Zločin proti nrcvnosti.** V Gradcu je bil te dni obsojen na 4 mesece težke ječe c. kr. živinozdravniški nadzornik graškega namestništva Alojzij Reichl radi zločina po § 128.

— **Iz obupa nad vojno bedo v smrt.** Gostja Jožefa Županc iz Brezove pri Celju je večkrat rekla, da jo vojno gorje tako tare, da si bo vzela življenje. Te dni so jo res našli v domačem vodnjaku mrtvo.

— **Umrli** je v Vipavi posestnica Antonija Batjel, stara 75 let, mati goriškega trgovca g. Franca Batjela, sedaj v Ljubljani na Starem trgu. G. Batjelu naše najiskrenejše sožalje!

— **Orožnik ustrelil vlomilca.** Dne 7. t. mes. ponoči je v Mihalovcih pri Ormožu orožnik Sohaferitsch ustavil neznanega moškega. Le-tal je takoj potegnil revolver in streljal; zadel je orožnika v ramo. Nato je hotel pobegniti, a orožnik je ustrelil za njim in ga do smrti zadel. V nahrbtniku neznanca so našli perutnino in druge predmete, vzete ob vplomu v bližnjem kraju.

Ljubljanske novice.

Ij V osmini praznika presv. Srca Jezusovega bo v uršulinski cerkvi vsak dan zvečer ob 7. uri kratka pobožnost s pridigo in litanijami.

Ij Dan žepnih robcev. V soboto, dne 16., in v nedeljo, dne 17. t. m., se vrši pod nazivom »Dan žepnih robcev« nabiranje po hišah v vojne pomožne namene, in sicer bodo dijaki tukajšnjih srednjih šol nabirali odpadke platnenih in bombažnih tkanin, robcev, perila, oblek i. dr. Vse se porabi za perilo invalidom in vojaškim otrokom ali pa za tkanje novih tkanin. V vsaki družini se gotovo izlaska pogreši par robcev ali vsaj nekaj že nerabnega perila. Kdor pa ne bi mogel dati v tvarini, naj bi prispeval z malim zneskom v gotovini. Ljubljansko občinstvo, ki se je doslej vedno izkazalo radodarno v patrijotične namene, se gotovo odzove tudi to pot, ko gre po vsej državi velika akcija za perilo junakom invalidom in otrokom-sirotam padlih vojakov.

Ij Umrli je sinoči ob pol 9. zvečer v Malih Vižmarjih pri Št. Vidu nad Ljubljano po dolgi težki bolezni gospa Ana Mathian roj. Lenarčič, soproga cesarskega svetnika arhitekta Ivana Mathian. Pokopljejo jo v Št. Vidu nad Ljubljano.

Ij Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka, dne 12. junija 1917. Gospod podžupan dr. Triller poroča, da je pretekli teden pri ministstvu na Dunaju interveniral glede premoga. Premoga se bo moglo zelo malo dobiti, komaj za kuho. Za plinarno je sicer zagotovljenih 20 vagonov ostravskega premoga, vendar ni upanja, da bi se dobilo pozneje še kaj. Ker tudi ni upanja, da bi se moglo mesto v zadostni množini preskrbeti s premogom za kuho, bo predvsem misliti na nakup drva. To-zadevno se je že vršila pri deželni vladi posebna enketa in se predsedstvo mestne aprovizacije kar najbolj trudi, da preskrbi Ljubljani za zimo vsaj najbolj neobhodno potrebno kurivo. — Prihodnji teden razdeljuje mestna aprovizacija na močne karle po ½ kg pšenične in ½ kg ječmene nove moke. Naslednji krušni teden se bo zopet honoriralo celo krušno karto. — Mestna aprovizacija bo skušala na podlagi raznih ponudb nakupiti na Ogrskem večjo množino zgodnjega krompirja. Seveda je

za zaključitev kupčije odvisno, če dobi aprovizacija tudi za to potrebna transportna dovoljenja. — Na ljubljanskem trgu se zadnje čase vrši neznosno prekopovanje zelenjave, predvsem po izvenlubljan-skih kupcih. Ljubljancem si sploh ne morejo nakupiti zelenjave, če jo pa že dobe, morajo plačevati cene, ki segajo preko vrednosti blaga. Aprovizacijsko predsedstvo bo na pristojnih mestih interveniralo, da se že takoj prepreči in onemogoči to neznosno prekopovanje in navijanje cen zelenjavi. — Deželna vlada je ponudila mestni aprovizaciji do 100 albanških koz. Odsek je za nakup koz, vendar samo v tem slučju, če se dobavijo molzne koze. — Ponovno se je že dogodilo, da so razni udeleženci vojne prehrane prodajali živila, ki so jih dobili od mestne aprovizacije po zelo nizkih cenah, raznim drugim strankam za visoke cene. Tako ravnanje ni le strogo prepovedano, ampak tudi brezvestno. Kogar bi se še zalotilo, da je kupčeval z živi-li, ki jih je dobil od mestne aprovizacije, izgubi takoj pravico do nakupa živil po znižani ceni in se mu nove izkaznice tudi nikdar več podelilo ne bo.

Ij Izkaznice za živila po znižani ceni. Mestna aprovizacija ljubljanska je že v mnogih slučajih dognala, da si nekatere stranke pridobijo na nepošten način kar po dvoje izkaznic. Vse prizadete se opozarja, da se vsakemu, ki si je na nepošten način pridobil izkaznico, ne le odvzame sploh pravica do nakupa cenejših živil pri mestni aprovizaciji, ampak se ga še po vrhu naznani sodišču, da ga radi goljufije kazensko zasleduje.

Ij Oddaja sira za Moste po znižani ceni. V petek, dne 15. junija, popoldne bo oddajala mestna aprovizacija v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani, na Elizabetni cesti, sir za občino Moste na male bele izkaznice po 2 K kilogram. Določa se naslednji red: Od 2. do pol 3. ure št. 1 do 200, od pol 3. do 3. ure št. 201 do 400, od 3. do pol 4. ure št. 401 do konca. Stranke do 3 oseb dobe pol kg, s 4 in 5 osebami 1 kg, s 6 in 7 osebami 1½ kg, z več kot 7 osebami 2 kg. Stranke naj pripravijo drobiž.

Ij Oddaja sira za Vič po znižani ceni. V petek, dne 15. junija, popoldne bo oddajala mestna aprovizacija v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani na Elizabetni cesti sir za občino Vič na male bele izkaznice po 2 K kilogram. Določa se naslednji red: od pol 4. do 4. ure št. 1 do 200, od 4. do pol 5. ure št. 201 do 400, od pol 5. do 5. ure št. 401 do konca. Stranke do 3 oseb dobe pol kilograma, s 4 in 5 osebami 1 kg, s 6 in 7 osebami 1½ kg, z več kot 7 osebami 2 kg. Stranke naj pripravijo drobiž.

Ij Oddaja klobas na rumene izkaznice skupine A in B. V petek, dne 15. junija dopoldne bo mestna aprovizacija ljubljanska oddajala v cerkvi sv. Jožefa klobase na rumene izkaznice s črko A in B. Določa se naslednji red: Rumene izkaznice s črko A pridejo na vrsto od 8—½9 ure. Rumene izkaznice s črko B dobe klobase od ½9 do 9 ure št. 1—300, od 9—½10 ure št. 301 do 500, od ½10—10 št. 501—700, od 10 do ½11 ure št. 701—900, in od ½11—11 ure št. 901 do konca. Vsaka stranka naj pripravi drobiž.

Ij Umrli so v Ljubljani: Frančiška Pušar, hči tovarniškega delavca, 13 let. — Štefan Mahne, begunec, bivši posestnik, 62 let. — Josip Frank, železniški delavec, 43 let. — Martin Ceglar, krošnjar, 68 let. — Miroslava Miš, gojenka trgovskega tečaja, 17 let. — Karel Pucihar, sin pekovskega mojstra, 7 mesecev. — Anton Šantelj, mitniški paznik, 77 let. — Marija Zupan, uboga, 73 let. — Ivana Stropnik, vdova železniškega strojevodje, 63 let. — Fr. Teksl, pešec. — Josip Mainer, narednik. — Klement Pelz, pešec. — Štefan Awakowicz, poročnik v rezervi. — Giuseppe Tasinari, laški pešec, vojni ujetnik.

Ij Našel je izvošček v svojem vozu manjšo vsoto denarja. Kdor je izgubil, naj se oglasi Krakovska ulica 6.

Po svetu.

Cesar Viljem — indijski bog. Indijski rod Kretov, ki živi v južnozahodni Bengali na planini Chete Magpur, šteje okoli 840.000 prebivalcev in je smrtni sovražnik Angležev. Svoje sovraštvo kaže pogosto s pulti. Neki angleški list pripoveduje, da prirajajo Kretjani ponočne slavnosti, pri katerih kličejo ime boga solnca in nemškega baha (očeta), da bi pregnala iz dežele Angleže, da bi zemlja bolje rodila in da bi se spet poceni živelo. To češčenje nemškega cesarja traja od leta 1915. Rečeni indijski rod je zvedel, da je nemški baha velik sovražnik Angležev ter je sklenil, poprositi ga pomoči. Sovražno gibanje je še narastlo, ko so Angleži iz dežele pregnali nemške misijonarje. Angleži trdijo v ostale, da so provzročitelji in ustvaritelji indijskega bogstva nemškega cesarja Viljema baš nemški misijonarji.

Okrajni svetnik tat. Dunajski okrajni svetnik in hotelir v Favoritih Ivan Miš je bil obsojen na štiri leta težke ječe, ker je bil kolovodja tatinske družbe, ki je kradla živila.

Ukaz proti preklinjanju. V vojaških pisarnah v Velikem Varadinu so zadnji čas zaposlili ženske moči. Sedaj je izdal polkovnik Obrinac ostro povelje, v katerem prepoveduje vojakom — posebno v navzočnosti ženskih uslužbenk — vsako preklinjanje in neokusno vedenje. Vsak prestop se kaznuje s 30dnevnim ostrim zaporom. Še drugje tako!

Skoraj kakor v Kartagi. Ko so Rimljani oblegali staroslavno punsko mesto Kartago, so si žene strigle svoje dolge lase ter jih pokladale domovini na oltar — za tetive pri lokih. Moderna dama daje svoje lase za — jermene po tvornicah, v katerih izdelujejo municijo. Tako vsaj piše »Tägliche Rundschau«. Narodno društvo žen in deklet v Solingenu je priredilo v dneh od 21. maja do 2. junija zbirke ženskih kit, iz katerih se spleto jermeni za municijske tvornice.

Podpisujte vojno posojilo!

Župani vseh 103 občin v Ljubljani so nadalje prijavile VI. avstrijskega vojnega posojila sledeče stranke: A) 40letnega: Župni urad Velike Poljane 200 K; občina Mavčiče pri Kranju 2500 K; neimenovani 1000 K; občina Kropa 1000 K; občina Jesenice 1000 K; neimenovani 1700 K; Gašpar Vilman, župnik, Ljubno, 400 K; neimenovani 7900 K; župni urad Sp. Tuhinj 200 K in župni urad Hinje 2000 K. — B) 10 letnega: Neimenovani po 1000 K, 1000 K, 2000 K, 1000 K, 2000 K; dekanjski urad Vrhnika 36.000 K; župni urad Peče 7000 K; župni urad Postojna 9000 K; župni urad Dobriče 9000 K; župni urad Planina pri Rakeku 26.000 K; neimenovani 20.000 K; župni urad Lom 2000 K; župni urad Prem 8000 K; neimenovani 1000 K; Franc Štrubelj, Porodišče, 1000 K; Jože Mehle, Porodišče, 1000 K; Jožef Zmuc, Stranska vas, 1000 K; Franc Garvas, Blat, 1000 K; Franc Jančar, Sela, 1000 K; Jožef Janežič, Hrustje, 1000 K; Franc Jagodica, Podgorica, 1000 K; šolska občina Slavina 3000 K in župni urad Slavina 2000 K. Skupaj torej 154.900 K.

Ij Pri Ilirski banki v Ljubljani so podpisali na VI. vojno posojilo sledeči: Župni urad Št. Jošt 30.000 K; Iv. Nep. Vidmar, dekan iz Bovca, evak. goriški duhovnik, 1000; Marija Vidmar, Št. Vid, p. Lukovica, 1000; Franc Roic, Kamnik, 500; Ivana Meglič, Lom, pošta Tržič, 1000; Anton Cerar-Danilo tu 100; Marija Bonač, Bezuljak, 1000; Jožef Škubic, Vel. Trebeljevo, 2000; Štefan Seljak, Zavratac, 1000; Jakob Potočnik, Rovt, p. Selca, 450; Anton Kalan, Škofja Loka, 1000; Brata Moskovič tu 10.000; Bernard Korlevčan, Gozd, 1000; Janez Zagar, Vel. Trebeljevo, 1000; Anton Zagar, Vel. Trebeljevo, 1000; Marjeta Zagar, Vel. Trebeljevo, 1000; Franc Zagar, Vel. Trebeljevo, 1000; Župni urad Lom, 2000; Janez Kapus, Kamna gorica, 1000; Marija Tomažević, Kamna gorica, 1000; Jožef Kapus, Kamna gorica, 1000; Franca Umnik, Turjak, 400; župna cerkev Sv. Križ na Dolenjskem, 300; Antonija Kralj, Kamna gorica, 1000; razni neimenovani zavodi 401.300; razni neimenovani zasebniki 83.400 K.

Gospodarske beležke.

Cena zgodnjemu krompirju. C. kr. centralna komisija za cene na Dunaju je določila za 100 kg primerno suhega, neprstnega zgodnjega krompirja letine 1917 za nakup od pridelovalca 46 kron; cena velja od 20. junija dalje.

Cene za češnje in jagode. Deželni predsednik razglasa: Pri nadrobni prodaji svežih češenj in svežih jagod se ne smejo prestopiti naslednje najvišje cene. Češnje: Višnje (s pecljem) v Ljubljani pri prodaji producentov na vsakdanjem trgu 1 K 24 vin, pri prodaji trgovcev 1 K 30 vin, na deželi 1 K 24 vin. Višnje (brez peclja) v Ljubljani pri prodaji producentov na vsakdanjem trgu 1 K 10 vin, pri prodaji trgovcev 1 K 16 vin, na deželi 1 K 10 vin. Mehke sladke češnje do 30. junija 1917 v Ljubljani pri prodaji producentov na vsakdanjem trgu 1 K, pri prodaji trgovcev 1 K 20 vin, na deželi 1 K. Mehke sladke češnje od 1. julija 1917 v Ljubljani pri prodaji producentov na vsakdanjem trgu 90 vin, pri prodaji trgovcev 1 K 4 vin, na deželi 90 vin. Trde sladke češnje (hrustavke) v Ljubljani pri prodaji producentov na vsakdanjem trgu 1 K 24 vin, pri prodaji trgovcev 1 K 40 vin, na deželi 1 K 24 vin. — **Vrtne jagode:** Rdeče jagode prve vrste (namizno blago) 2 K 40 vin, 2 K 60 vin, 2 K 40 vin. Rdeče jagode druge vrste 1 K 30 v., 1 K 40 vin, 1 K 30 vin. Kresno grozdjčje (rirbezelj), belo, rdeče ali črno 1 K 16 vin, 1 K 20 vin, 1 K 16 vin. Kosmato grozdjčje (agras), zrelo ali nezrelo 1 K 02 vin, 1 K 08 vin, 1 K 02 vin. Maline 2 K 08 vin, 2 K 20 vin, 2 K 08 vin. — **Gozdne jagode:** Rdeče jagode 2 K 40 vin, 2 K 60 vin, 2 K 40 vin. Maline 2 K 08 vin, 2 K 20 vin, 2 K

08 vin. Brusnice 1 K 30 vin., 1 K 48 vin., 1 K 30 vin. Borovnice 90 vin., 90 vin., 90 vin. Robidnice 1 K 30 vin., 1 K 42 vin., 1 K 30 vin. — **Te cene se razumevajo za kilogram zdravega, za trg sposobnega blaga.** Za navadne češnje (drcbnice, brez pecljev), ki pridejo na ljubljanski trg v koših ali skloplicah, sprednje cene ne veljajo; zanje določa tržne cene od primera do primera tržno oblasivo.

220 vagonov sladkorja za vkuhanje — Na Ogrskem. Ogrski listi poročajo, da je deželni prehranjevalni urad obvestil občine, da je za vkuhanje sadja na razpolago 220 vagonov sladkorja. Kar je mogoče na Ogrskem, to naj bi bilo v Avstriji iz varnostnih vzrokov nemogoče?

Zaplemba žita na Ogrskem. Predsednik prehranjevalnega urada na Ogrskem baron Ludovik Kürthy je izjavil, da bo vse omlačeno žito pri mlatilnicah zaplenjeno v korist akcijske družbe za vojne pridelke.

Vinske cene na Ogrskem. Na Ogrskem plačujejo za hektoliter vina: v Budimpešti in Pečuhu 400 K, Tapolcsanyu 360 K, Pozunu 380 K, Balasagarmatu 500 K, Jegru 400 K, Miskolcu 350 K, Szatmaru 360 K, Ménesu belo 350 K, rdeče 470 K, Nagyenyedu in St. Martinu 400 do 600 K. Letošnja vinska letina dobro obeča.

— **Kupčije z zemljo.** Ni še tega dvajset let, odkar je veleposestvo pl. Jelačiča v Jankomiru prodano. Vlada ni hotela kupiti tega posestva, ker ga večkrat poplavi voda. Zemlja da ni dobra, ker je preveč peščena. Plast zemlje, ki se jo obdeluje, je zelo plitva, a izpod nje je pesek. Jankomir je bil potem prodan neki družbi iz Ljubljane, ki je plačala oral polja po 200 kron, a po 100 K oral gozda. Pozneje je dr. V. Frank parceliral in prodal boljše parcele po 500 do 800 K. Pred letom dni je kupil Jankomir Radivoj Hafner in je plačal oral po 2000 K. Ker Hafner »gospodsko« plača, se ni veliko pogajal. Denar je lahko zaslužil, zato ga tudi lahko da. Navadni prekupci živine (M. F. & bratje Sch.) so kupili letos v Jankomiru od Hafnerja vseh 270 oral za milijon kron; torej je stal oral 3700 K. Ti prekupci sedaj parcelirajo Jankomir, in sicer slabši del v »Stari lozi«, kakih 130 oral in zahtevajo za vsak oral 5000 K. To kupujejo sedaj kmetje, in sicer na dolg.

— **Hrvatsko centralo za promet z drvmi** nameravajo ustanoviti v Zagrebu za Hrvatsko in Slavonijo.

— **Uradniško gospodarsko zadrugo** so ustanovili v Kranju.

— **Nakupovalne nakaznice.** Dunaj, 13. maja. (Kor. ur.) Listi javljajo, da bodo uvedli v kratkem nakupovalno nakaznico za vse predmete, ki jih ne upravlja država, kakor za olje, sveče in milo. Predvsem gre za to, da bodo zabranili večje nakupe istim konzumentom in da bodo končali nastavljanje. Sledila bo prisilna razdelitev živil.

Novina na praškem trgu. »Narod. Pol.« piše: Da bi v Pragi in v predmestjih dobil kar danes tišto novo »krompirjevo bolezen«, ki so jo dognali po drugih krajih in deželah, ni straha. Kakor rečeno, ga ni dobiti, ne starega, ne novega krompirčka, katerega je bilo meseca junija druga leta lepa obilost. Zato vidiš na trgu le sadje in zelenjavo, katero zdravniki tako toplo priporočajo. Zal, da si jo v sedanjem času človek ne more tako lahko omisliti. Zakaj šopek zelenjave stane 4 K 50 v., kumara 3 K, šopek redkvice 2 K 60 v. do 3 K 60 v., kilogram velikih jagod 20 K, glavna salata 20 do 40 v. po velikosti. To so vse same slaščice, katere si morejo privoščiti samo bogataši in velikaši.

Upravna prometa z žitom, moko in stročnatino. Ministrska naredba z dne 26. maja 1917, drž. zak. št. 235, določa v bistvu isto, kot tozadevni cesarski ukaz z dne 11. junija lanskega leta. Spremembe in dodatki so se izvršili v toliko kolikor so to zahtevale praktične izkušnje in so v glavnem sledeče: Žito in stročnati pridelki ostanejo zaseženi istotako, kot do sedaj. Posebna ministrska naredba bo določala, koliko žita smejo producenti porabiti za krmo. Določila glede mlačve so poostrena. Politično oblasstvo lahko določi, upoštevajoč krajevne gospodarske razmere, rok do katerega mora biti mlačva gotova. Oblasstvo pa lahko tudi uredi, ne da bi se preje določil rok mlačve, da se žito omlati s tujimi ljudmi in stroji na stroške kmetovalca. Strožja so tudi določila glede prisilne oddaje žita. Če posestnik ne odda žita v roku, ki ga je določilo politično oblasstvo, mora oblasstvo neposredno in takoj odrediti, da se predpisana množina odvzame siloma. Če pride do prisilne oddaje, je odtrgati 20% od določene prevzemne cene; poleg tega se morejo zaračunati posestniku še stroški prisilnega odvzema. Določila o mlinih povejo še jasneje, da so isti dolžni voditi knjige, iz katerih je vsak čas razvidno, koliko žita imajo na zalogi. Glede uravnave uporabe mlevskih izdelkov je novo to-

le: Deželno politično oblastvo, ki uredi uporabo v deželi, ima preje slišati mnenje deželnega gospodarskega sveta. Uporabo in razdelitev mlevskih izdelkov in stročnatih politično oblastvo lahko prepusti občini. V tem slučaju ima občinski odbor izročiti te posle gospodarskemu odseku, kateremu stoji ob strani občinski gospodarski svet. Važno je tudi, da vsak kdor nepostavno kupuje zasežene stvari, ne pride vsled svojega prestopka pred sodišče, ampak ga kaznuje politično oblastvo z globo do 5000 K ali z zaporom do šestih mesecev. Naredba je stopila v veljavo z dnem razglasitve.

Oddaja zalog kož domačih zajcev in ponudba zalog kož kozličev. V državnem zakonu št. 232 in 233 sta objavljena dva ukaza c. kr. trgovinskega ministrstva z dne 23. maja t. l., ki ukazujeta oddajo zalog kož domačih zajcev in ponudbo zalog kož kozličev. Dolžnost oddaje se razteza na one zaloge surovih kož domačih zajcev, ki se nahajajo v strojarnah in krznarskih obratih. Za podelavo zalog kož kozličev se dovoli strojarnam rok do 21. julija t. l., po poteku tega roka se mora nepodelana zalog ponuditi v nakup centrali za kože in usnje (Häute- und Lederzentrale). Kože domačih zajcev je od 26. maja 1917 dalje oddajati štirinajstdnevno vojaškemu zavodu za kože (Militärhäuteanstalt in Wien, Handelskai 300, Donaukaibahnhoft); kože kozličev pa je od istega dne dalje tudi štirinajstdnevno ponuditi v nakup centrali za kože in usnje (Häute- und Lederzentrale A. G.). Zaloge do 5000 kosov se smejo v označenih rokih oddajati tudi upravičenim trgovcem s kožami. Lastnikom zalog, ki so zavezani neposredno oddajati oziroma ponuditi večjo zalogo, so v istočasno objavljenih cenikih dovoljeni primerni pribitki. Za oddajo kož domačih zajcev vojaškemu zavodu za kože je predpisano natančno sortiranje in istočasna predložitev detajliranega seznama pošiljatelj; za ponudbo kož kozličev na centralo za kože in usnje pa se je posluževati tiskovin, ki se dobe pri trgovskih in obrtniških zbornicah. Kože se sprejmejo za prevoz po železnici le proti transportni dovolilnici (Transportbescheinigung), katere izdaja za kože domačih zajcev vojaški zavod za kože. Za kože kozličev pa je za izdajo transportne dovolilnice naprositi centralo za kože in usnje.

Vlažna stanovanja, mrzla tla in slaba kurjava povzročata večkrat trganje po udih in bolečine v telesu. Svetujemo torej vsem, ki prebivajo v vlažnih mrzlih stanovanjih, naj imajo vedno pri roki Fellerjev rastlinski esenčni fluid z zn. „Elsa-fluid“, da je vselej, ako nastopajo revmatične bolezni, takoj pripravljeno bol lajšajoče domače sredstvo. Elsa-fluid hvali mnogo zdravnikov. 12 steklenic stane franko 7 K 32 v, edino pristen pri lekarju E. V. Fellerju, Stubica, Elsa trg št. 134 (Hrvaško). Naročite obnem Fellerjeve odvajalne Rhabarbara-kroglice z zn. „Elsa-kroglice“ 6 skatel franko 5 K 37 vin.

(v c)

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nadvse ljubljani oče, oziroma stari oče, brat, gospod

Anton Škofic

čuvar, juž. žel. v pok.

dne 13. junija 1917 ob 9. uri dopoldne po dolgotrajni zelo mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, v starosti 67 let bogu vdano zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v petek, dne 15. junija, ob 8. uri zjutraj iz hiše žalosti v Lazah na pokopališče k sv. Agati.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi pri sv. Heleni.

LAZE, 14. junija 1917.

Žalujoci ostali.

1459

Dekle za vse

Iahko tudi starejša oseba, ki zna nekaj nemščine, se sprejme v službo z vso oskrbo in stanovanjem pri gospej Schümichen, Hilsbergerjeva ulica št. 7, I. nadstropje 11.

Nikakega zobobola

več, nobenih noči brez spanja. „Fides“ lajša bol pri vseh zobeh inker tudi pri najtrdovrat. revmat. zobnih bolečinah, kjer so odrekli vsa sredstva. Pri uspehu denar nazaj! Cena K 2.— 3 tube K 5.—, 6 tub K 8.— — Nikakega zobne priloge več. Srečno bele zobe dosežete s KILLER zobno vodo. Takojšnji učinek. Cena K 2.—, 3 skatel K 5.— KEMERY, Kaschau I. post. pr. 12-2. 42 Ogrsko.

Jožef Jug

pleskarski in likarski mojster

Ljubljana, Rimska cesta 16

se priporoča cenj. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Sodišna in točna postrežba. 804

Tisk »Katoliške Tiskarne«

500K

Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože, tekom 3 dni s korenino in brez bolečin ne odpravi.

Ria-Balsam.

Cena ločku z jamstvenim pismom K 1-75, 3 lončki K 4-50, 6 lončkov K 7-50. Stotine zahvalnic in priznanj. KEMERY, Kaschau (Kassa) I., poštni predal 12/206 Ogrsko. 1042

Išče se samski

vrtnar

proti dobri plači ter hrani in stanovanju v hiši. Nastop 1. julija. Ponudbe pod »Vrtnar« št. 1437 na upravnisti »Slovenca«.

Prosim, oglejte si predležne oblike nog, in ne boste prišli težko do prepričanja, da oblika čevlja ne sme biti poljubna, temveč obliki noge popolnoma prilagojena. Človeške noge niso vse enake oblike, vsaka noga ima svoje posebnosti, in te posebnosti upoštevati je dolžnost vsakega izkušen. veččaka.

Poskusite pri: 2472

Fran Szantner

specialist za ortopedična in anatomska obuvanja

Ljubljana, Selenburgova ul. 4.

Gostilna

v Ljubljani ali okolici se želi prevzeti v najem ali na račun. — Ponudbe na M. Diehsner v Ljubljani, Slomškova ulica 6.

Zapomnite si

naš naslov, če boste kedaj hoteli prodati svojo registrirano blagajno. — National-Registr.-Kassen-Gesellschaft m. b. H., Dunaj VII., Siebensterngasse 31.

Glasovirje, pianine harmonije in orkestrijone

S. Kmetetz

Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. 124

Proda se radi selitve in pomanjkanja prostora: svicarska

koza in ovca

mlekarici, in nov

Singer - živalni stol.

Naslov: Stanežiče 28, p. št. Vid n. Ljubljano.

Lepo posestvo,

85 oraj, najboljša zemlja v ravnini, velika in praktična poslopja, gostilna, 10 minut od kolodvora, 40 minut od mesta, priljubljen kraj za izletnike, se radi rodbinskih razmer cenijo prada. Cenjena vprašanja kupcev pod »Posestvo 1454« na upravo tega lista.

Naravnost od tovarne dobavlja:

motorje na bencin

od 1—25 HP, ležeče in stoječe konstrukcije

lokomobile na bencin

od 1—16 HP, ležeče in stoječe konstrukcije

motorje na surovo olje

od 8—30 HP

lokomobile na surovo olje

od 8—30 HP posebno primerne za pogon mlatilnic; ugodne cene, največje jamstvo za navedene stroje.

A. B. C. družba za motorje z o. j.,

Dunaj V. Franzensgasse 12.

Telefon 7143.

Naslov za brzojavke: Ruhrwerke, Dunaj.

Tovarna Guntramsdorf pri Dunaju.

Tel. 13. Naslov za brzojavke: Motorenfabrik, Guntramsdorf.

1345 6

NICHTS ÜBER DER GERÖSCHEN BERNSTEIN SALBE

Srbečico, potenje, solnčarico, hraste, izpuščaje, kožno bolezn, stare rane odpravi hitro in sigurno

iantarsko mazilo.

Ne umaze in ne diši. Malo lonček 3 K, veliki lonček 5 K, družinski lonček 9 K z navodilom. 4 temu spada joda iantarsko mazilo 4 K. — Izdelek Gerö Sándor, lekarnar, Nagy Körsz. št. 31.

Prodajalka

v večjo trgovino na deželi, zmožna slovenskega in nemškega jezika se takoj sprejme. Vajene strojepisja imajo prednost. Ponudbe pod šifro »Prodajalka 1429« sprejema uprava Slovenca. 1429

Odvetniška pisarna dr. Brejca

v Celovcu sprejme takoj

stenografinjo

za slovenski in nemški jezik

zmožno strojepisja

Plača po dogovoru.

Sprejme se takoj v poduk kot

učenec

deček poštenih staršev v špecerijsko trgovino J. Kušlan v Kranju.

Potrni globoke žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem pretužno vest, da je srčno ljubljena soproga, dobra mati, oziroma sestra, tašča, gospa

AMALIJA KOS roj. Zupanc

v torek 12. t. m. ob 1 uri zjutraj, po zelo mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v sredo 13. t. m. ob 9. uri dopoldne na pokopališče sv. Nikolaja.

Boh. Bistrica, dne 12. junija 1917.

1458

Alojzija, Marička, sestri.

Valentin Kos, soprog.

Kristina Kos, Marija Grobotek roj. Kos, hčeri.

Karol Pstross, o. kr. gozdar, zet.

Karol, brat.

Kostanjeve in bukove hlode

kupi vsako množino franko vagon

Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.

Vpoštevajo se le pisemne ponudbe z navedbo cen.

136

Brez posebnega obvestila.

Naša plemenita, srčnodobra, vročeljubljena soproga, mati in tašča, gospa

Ana Mathian roj. Lenarčič

je včeraj ob pol 9. uri zvečer po dolgem, mukepolnem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere mirno preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši 15. junija 1917 ob 5. uri pop. iz hiše žalosti Male Vižmarje št. 60 na pokopališče v Št. Vidu pri Ljubljani.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Ljubljana - Male Vižmarje, dne 14. junija 1917.

Ces. svetnik **Ivan Mathian**, c. i. kr. dvorni založnik soprog.

Teodor Mathian, stud. techn., c. kr. kad. asp. v ruskem vjetništvu, sin.

Anita Gorup pl. Slavinjski roj. Mathian hči.

Bogumil vitez Gorup pl. Slavinjski zet.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.